

Livsmedelspolitik

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens skrivelse 2014/15:16 Riksrevisionens rapport om granskning av livsmedelskontrollen och en följdmotion med sammanlagt tre yrkanden.

I betänkandet behandlas vidare 51 motionsyrkanden om livsmedelspolitik från den allmänna motionstiden 2014/15. Motionsyrkandena tar upp frågor om bl.a. livsmedelskontroll, ursprungsmärkning, olika aspekter av märkning av livsmedel, mål för offentlig konsumtion av ekologiska produkter, hantering och försäljning av vildsvinsprodukter, märkning av kött som slaktats utan bedövning, regelförenkling, användning av antibiotika i livsmedelsproduktionen, dricksvatten och förslag om olika utredningsinsatser.

Utskottet föreslår med anledning av motionsyrkanden fyra tillkännagivanden. Regeringen ska ge Statskontoret i uppdrag att se över alternativa modeller för livsmedelskontroll i syfte att stärka dialoginslagen och i högre grad undvika förelägganden. Vidare föreslår utskottet att regeringen ska ge Livsmedelsverket ett särskilt uppdrag att i konsumenternas intresse arbeta för att säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor utformas så att företagande inom livsmedelssektorn underlättas. Vidare anser utskottet att en kartläggning bör genomföras över vilka myndighetskontakter livsmedelsföretag måste ha på regional och kommunal nivå i syfte att på sikt kunna minska företagens regelbörda. Slutligen föreslår utskottet att regeringen snarast ska ta initiativ för ett ökat internationellt samarbete och engagemang för att minska överanvändningen av antibiotika inom livsmedelsproduktionen. Utskottet föreslår att övriga motionsyrkanden avstyrks. I betänkandet finns 17 reservationer (S, M, SD, MP, C, V, KD).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	8
Utskottets överväganden.....	11
Livsmedelskontroll.....	11
Ursprungsmärkning av livsmedel.....	23
Information om mat på restauranger.....	27
Märkning av livsmedel.....	29
Ekologisk märkning av berikad växtbaserad mjölkdryck.....	36
Kvalitetsmärkning av matprodukter.....	37
Märkning av kött som slaktats utan bedövning m.m.....	39
Utreda effekter av tillsatser i livsmedel och regler om innehållet i mat.....	41
Hantering av viltprodukter.....	44
Regelförenkling.....	48
Rökta matprodukter.....	51
Mål för offentlig konsumtion av ekologiska livsmedel.....	52
Antibiotikaanvändning i livsmedelsproduktion.....	54
Dricksvatten.....	56
Snus.....	58
Kosttillskott som innehåller steroider.....	59
Reservationer.....	62
1. Livsmedelskontroll, punkt 1 (S, MP).....	62
2. Avgifter, punkt 2 (M).....	63
3. Ökad samverkan, punkt 3 (V).....	63
4. Livsmedelsbedrägerier, punkt 4 (M).....	64
5. Standardiserade kontrollsymboler, punkt 5 (M).....	65
6. Byte av livsmedelsinspektör, punkt 6 (M).....	65
7. Revision och uppföljning, punkt 7 (V).....	66
8. Brott mot livsmedelslagen, punkt 8 (SD).....	67
9. Brott mot livsmedelslagen, punkt 8 (V).....	68
10. Ursprungsmärkning av matvaror, punkt 10 (C, KD).....	69
11. Märkning av livsmedel, punkt 12 (M).....	70
12. Ekologisk märkning av berikad växtbaserad mjölkdryck, punkt 13 (V).....	70
13. Märkning av kött som slaktats utan bedövning m.m., punkt 15 (SD).....	71
14. Hantering av viltprodukter, punkt 17 (M).....	73
15. Regelförenkling, punkt 18 (S, MP).....	74
16. Kartläggning av livsmedelsföretagens myndighetskontakter, punkt 19 (S, MP).....	75
17. Mål för offentlig konsumtion av ekologiska livsmedel, punkt 21 (V).....	76
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	77
Skrivelsen.....	77
Följdmotionen.....	77

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15	77
---	----

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Livsmedelskontroll

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att ge Statskontoret i uppdrag att se över alternativa modeller för livsmedelskontroll i syfte att stärka dialoginslagen och i högre grad undvika förelägganden. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 11 och avslår motionerna

2014/15:1065 av Betty Malmberg (M),

2014/15:1225 av Sten Bergheden (M) yrkande 3 och

2014/15:1547 av Johnny Skalin (SD).

Reservation 1 (S, MP)

2. Avgifter

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1064 av Betty Malmberg (M) och

2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 7.

Reservation 2 (M)

3. Ökad samverkan

Riksdagen avslår motion

2014/15:3016 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 3 (V)

4. Livsmedelsbedrägerier

Riksdagen avslår motion

2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 12.

Reservation 4 (M)

5. Standardiserade kontrollsymboler

Riksdagen avslår motion

2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 8.

Reservation 5 (M)

6. Byte av livsmedelsinspektör

Riksdagen avslår motion

2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 9.

Reservation 6 (M)

7. Revision och uppföljning

Riksdagen avslår motion

2014/15:3016 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 7 (V)

8. Brott mot livsmedelslagen

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:3016 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 3 och

2014/15:2780 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 8 (SD)

Reservation 9 (V)

9. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2014/15:16 till handlingarna.

10. Ursprungsmärkning av matvaror

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:334 av Lennart Axelsson (S),

2014/15:482 av Catharina Bråkenhielm (S),

2014/15:546 av Helena Lindahl och Anders Ahlgren (C),

2014/15:2169 av Paula Holmqvist m.fl. (S) delyrkande 1,

2014/15:2382 av Saila Quicklund (M) yrkande 1,

2014/15:2573 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 5 och

2014/15:2780 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 3.

Reservation 10 (C, KD)

11. Information om mat på restauranger

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:525 av Catharina Bråkenhielm (S) och

2014/15:1548 av Johnny Skalin (SD).

12. Märkning av livsmedel

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:398 av Katarina Brännström (M),

2014/15:1303 av Johnny Skalin (SD),

2014/15:1982 av Stefan Nilsson och Carl Schlyter (MP),

2014/15:2080 av Markus Wiechel (SD) och

2014/15:2978 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkandena 3 och 4.

Reservation 11 (M)

13. Ekologisk märkning av berikad växtbaserad mjölkdryck

Riksdagen avslår motion

2014/15:335 av Sara Karlsson (S).

Reservation 12 (V)

14. Kvalitetsmärkning av matprodukter

Riksdagen avslår motion

2014/15:2931 av Aron Emilsson m.fl. (SD).

15. Märkning av kött som slaktats utan bedövning m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1026 av Richard Jomshof och Roger Hedlund (SD) yrkandena 2 och 3,

2014/15:1286 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2 samt

2014/15:2491 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (SD) yrkande 2.

Reservation 13 (SD)

16. Utreda effekter av tillsatser i livsmedel samt regler om innehållet i mat

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1302 av Johnny Skalin (SD) och

2014/15:2382 av Saila Quicklund (M) yrkande 2.

17. Hantering av viltprodukter

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1073 av Magnus Oscarsson (KD),

2014/15:1248 av Sten Bergheden (M) yrkandena 2–4,

2014/15:2078 av Agneta Gille och Helén Pettersson i Umeå (S) och

2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkandena 6 och 9.

Reservation 14 (M)

18. Regelförenkling

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att ge Livsmedelsverket ett särskilt uppdrag att i konsumenternas intresse arbeta för att säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor bör utformas så att företagande inom livsmedelssektorn underlättas.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 12 och avslår motionerna

2014/15:662 av Jan Ericson (M),

2014/15:665 av Jan Ericson (M) yrkande 2 och

2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 6.

Reservation 15 (S, MP)

19. Kartläggning av livsmedelsföretagens myndighetskontakter

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att genomföra en kartläggning över vilka myndighetskontakter livsmedelsföretag måste ha på regional och kommunal nivå i syfte att på sikt kunna minska företagens regelbörda. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 13.

Reservation 16 (S, MP)

20. Rökta matprodukter

Riksdagen avslår motion
2014/15:2468 av Per Bill (M).

21. Mål för offentlig konsumtion av ekologiska livsmedel

Riksdagen avslår motion
2014/15:255 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 17 (V)

22. Antibiotikaanvändning i livsmedelsproduktionen

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att regeringen snarast ska ta initiativ för ett ökat internationellt samarbete och engagemang för att minska överanvändningen av antibiotika inom livsmedelsproduktionen. Därmed bifaller riksdagen motion
2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 7.

23. Dricksvatten

Riksdagen avslår motion
2014/15:2548 av Krister Hammarbergh (M) yrkande 1.

24. Snus

Riksdagen avslår motionerna
2014/15:654 av Johan Pehrson och Barbro Westerholm (FP) yrkande 5
och
2014/15:1149 av Kenneth G Forslund (S) yrkande 1.

25. Kosttillskott som innehåller steroider

Riksdagen avslår motion
2014/15:870 av Roland Utbult (KD).

Stockholm den 19 februari 2015

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Lena Ek (C), Ulf Berg (M), Isak From (S), Johan Hultberg (M), Maria Strömkvist (S), Martin Kinnunen (SD), Åsa Coenraads (M), Jan-Olof Larsson (S), Stina Bergström (MP), Gunilla Nordgren (M), Fredrik Malm (FP), Jens Holm (V), Magnus Oscarsson (KD), Marianne Pettersson (S), Johan Büser (S) och Runar Filper (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens skrivelse 2014/15:16 Riksrevisionens rapport om och granskning av livsmedelskontrollen och en följdmotion med sammanlagt tre yrkanden som väckts med anledning av skrivelsen.

I betänkandet behandlas vidare 51 motionsyrkanden om livsmedelspolitik från den allmänna motionstiden 2014/15. Motionsyrkandena tar upp frågor om bl.a. livsmedelskontroll, ursprungsmärkning, olika aspekter av märkning av livsmedel, mål för offentlig konsumtion av ekologiska produkter, hantering och försäljning av vildsvinsprodukter, märkning av kött som slaktats utan bedövning, regelförenkling, användning av antibiotika i livsmedelsproduktionen, dricksvatten och förslag om olika utredningsinsatser.

Utskottet föreslår med anledning av motionsyrkanden fyra tillkännagivanden. Regeringen ska ge Statskontoret i uppdrag att se över alternativa modeller för livsmedelskontroll i syfte att stärka dialoginslagen och i högre grad undvika förelägganden. Vidare föreslår utskottet att regeringen ska ge Livsmedelsverket ett särskilt uppdrag att i konsumenternas intresse arbeta för att säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor utformas så att företagande inom livsmedelssektorn underlättas. Vidare anser utskottet att en kartläggning bör genomföras över vilka myndighetskontakter livsmedelsföretag måste ha på regional och kommunal nivå i syfte att på sikt kunna minska företagens regelbörda. Slutligen föreslår utskottet att regeringen snarast ska ta initiativ för ett ökat internationellt samarbete och engagemang för att minska överanvändningen av antibiotika inom livsmedelsproduktionen. Utskottet föreslår att övriga motionsyrkanden avstyrks. I betänkandet finns 17 reservationer (S, M, SD, MP, C, V, KD)

Bakgrund

Riksrevisionens rapport om granskning av livsmedelskontrollen

Riksrevisionen har i rapporten Livsmedelskontrollen – tar staten sitt ansvar? (RiR 2014:12) granskat om staten gör tillräckliga insatser för att säkerställa att den offentliga livsmedelskontrollen är effektiv och ändamålsenlig.

Riksrevisionens övergripande slutsats är att statens insatser för att komma till rätta med problemen i livsmedelskontrollen inte har varit tillräckliga. Målen med den offentliga livsmedelskontrollen är att skydda människors hälsa och se till att konsumenterna kan lita på att livsmedlen är säkra och rätt märkta. Det krävs kraftfulla statliga insatser för att komma till rätta med bristerna i kontrollverksamheten så att målet för livsmedelskontrollen kan uppnås. Riksrevisionen anser att regeringen inte har agerat för att komma till rätta med

de brister som konstaterats, och att Livsmedelsverket inte har utnyttjat de befogenheter som verket har tilldelats. Granskningen har visat att de krav som ställs på kontrollmyndigheterna inte är tydligt definierade, att uppföljningen av kontrollverksamheten är bristfällig och att få åtgärder vidtas när problem i kontrollverksamheten uppdagas. Riksrevisionens övergripande rekommendation är att regeringen och de ansvariga myndigheterna bör pröva om en tydligare statlig styrning leder till tillräckliga förbättringar i kontrollverksamheten.

Riksrevisionen riktar följande rekommendationer till regeringen:

- Regeringen bör förtydliga ansvaret för samordning och uppföljning av livsmedelskontrollen. Regeringen bör även säkerställa att uppföljningen ger tillräckligt underlag för att vidta de åtgärder som krävs för att avhjälpa brister i kontrollverksamheten.
- Regeringen bör klargöra om revisionen fortsättningsvis ska bygga på frivillighet eller om det behövs förtydliganden i lagstiftningen.

Riksrevisionen lämnar även rekommendationer till Livsmedelsverket och länsstyrelserna. Livsmedelsverket bör i större utsträckning använda sig av sin föreskriftsrätt för att förtydliga de krav som kontrollmyndigheterna ska leva upp till. Icke bindande vägledning bör fortsättningsvis vara ett komplement till föreskrifter. Livsmedelsverket bör även utveckla sin uppföljning av länsstyrelsernas och kommunernas kontrollverksamhet så att den är tillräckligt djupgående för att identifiera orsaker till problem och hur de kan åtgärdas. En annan rekommendation som Riksrevisionen lämnar till Livsmedelsverket är att verket i större utsträckning bör använda sig av sin befogenhet att vidta åtgärder när brister i kommunernas kontrollverksamhet upptäcks. Livsmedelsverket bör utveckla sina rutiner för hur och när åtgärder ska vidtas. Detta omfattar även brister i kommunernas kontrollverksamhet som identifierats av länsstyrelserna och lämnats vidare för åtgärd till Livsmedelsverket. Livsmedelsverket rekommenderas också att förtydliga sambandet mellan livsmedelskontroller av primärproducenter och tvärvillkorskontroller så att det framgår hur bestämmelserna om riskbaserad livsmedelskontroll ska tillämpas.

Riksrevisionen lämnar vidare en rekommendation till Livsmedelsverket och länsstyrelserna om att de bör verka för en ökad samverkan mellan kommunerna och följa upp i vilken utsträckning kommunerna använder möjligheterna att samverka. Slutligen ges länsstyrelserna en rekommendation om att förbättra förutsättningarna för livsmedelskontrollen genom att se till att registren över primärproducenterna är fullständiga. Länsstyrelserna bör även överväga om samverkan kan vara ett sätt att bättre utnyttja personalresurser och kompetens.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen Riksrevisionens rapport om granskning av livsmedelskontrollen (skr. 2014/15:16) redovisar regeringen sina bedömningar när det gäller åtgärder med anledning av Riksrevisionens granskningsrapport Livsmedelskontrollen – tar staten sitt ansvar? (RiR 2014:12).

Av granskningsrapporten framgår att Riksrevisionen anser att staten inte tar ansvar för en fungerande livsmedelskontroll då regeringen inte har gjort tillräckligt för att komma till rätta med de brister och problem som finns.

Riksrevisionens övergripande rekommendation är att regeringen och de ansvariga myndigheterna prövar om en tydligare statlig styrning leder till tillräckliga förbättringar i kontrollverksamheten. Regeringen delar delvis denna uppfattning och avser att ytterligare förtydliga instruktionerna samt ge vissa i uppdrag att förbättra och utveckla livsmedelskontrollen så som Riksrevisionen föreslår. Att konsumenterna känner tillit till de livsmedel som produceras och säljs är av yttersta vikt. Regeringen anser att en väl fungerande livsmedelskontroll är en viktig förutsättning för denna tillit.

Utskottets överväganden

Livsmedelskontroll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller ett motionsyrkande om att regeringen ska ge Statskontoret i uppdrag att se över alternativa modeller för livsmedelskontroll i syfte att stärka dialoginslagen och i högre grad undvika förelägganden. Riksdagen avslår motionsyrkanden om en översyn av avgifter, att samordna, samverka och effektivisera tillsynen, att på EU-nivå prioritera livsmedelsbedrägeri, att förstatliga tillsynen, införa kontrollsymboler vid redovisning av livsmedelskontrollen, möjlighet att byta livsmedelsinspektör, tydliggöra ansvaret för revision och uppföljning och skärpt straff mot brott mot livsmedelslagen.

Jämför reservationerna 1 (S, MP), 2 (M), 3 (V), 4 (M), 5 (M), 6 (M), 7 (V), 8 (SD) och 9 (V).

Skrivelsen

Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att uppföljningen av livsmedelskontrollen bör förbättras och fördjupas. En väl fungerande uppföljning är en viktig förutsättning för att ständigt kunna förbättra och utveckla kontrollen. Regeringen avser därför att förtydliga att Livsmedelsverkets roll, förutom att samordna, även är att följa upp livsmedelskontrollen i syfte att bättre kunna identifiera och åtgärda brister. Regeringen avser inte i dagsläget att vidta några förändringar i lagstiftningen om Livsmedelsverkets och länsstyrelsernas roller när det gäller samordning och vägledning.

Regeringens bedömning är att det inte behövs något ytterligare klagörande i lagstiftningen om revision av kontrollmyndigheterna. Några åtgärder avses därför inte vidtas i dagsläget i fråga om lagstiftning. Fortsatt uppföljning av hur revisionen fungerar i praktiken bedöms dock som angelägen för att säkerställa kvalitet och utveckling i kontrollen.

Riksrevisionen anser att länsstyrelserna bör förbättra förutsättningarna för livsmedelskontrollen genom att se till att registren över primärproducenterna är fullständiga. Regeringen delar den bedömningen och avser därför att förtydliga i livsmedelsförordningen (2006:813) att länsstyrelserna ska föra uppdaterade förteckningar över godkända och registrerade anläggningar. Dessutom avser regeringen att ge länsstyrelserna i uppdrag att aktivt verka för en ökad registrering av primärproducenter. Regeringen avser vidare att följa utvecklingen för att bedöma om ytterligare åtgärder eller krav behövs för att säkerställa att målet med ökad registrering nås.

Regeringen avser för närvarande inte att ändra kontrollansvaret inom primärproduktionen.

Vidare avser regeringen att ge länsstyrelserna i uppdrag att rapportera i vilken omfattning som samverkan sker för att bättre utnyttja kompetensen inom området. Rapporteringen ska göras till Livsmedelsverket.

Även om ansvaret för att maten är säker och att livsmedlen uppfyller de krav på redlighet som lagstiftningen ställer alltid ligger på producenterna, är en väl fungerande livsmedelskontroll en förutsättning för att konsumenterna ska känna tillit till mat och matproduktion. Regeringen tar därför allvarligt på den kritik som Riksrevisionen riktat mot livsmedelskontrollen och avser att nära följa utvecklingen och de förändringar som följer av de åtgärder som nu vidtas. I ljuset av detta kan frågan om hur kontrollen organiseras därför vara något som kan behöva prövas på nytt. Regeringen delar Riksrevisionens bedömningar att det finns behov av en ständig utveckling inom området, och regeringen har som ambition att anpassa den statliga styrningen för att tillgodose detta.

Motionerna

Avgifter

I motion 2014/15:1064 av Betty Malmberg (M) framhålls behovet av en översyn av avgifterna vid tillsyn på livsmedelsområdet.

Livsmedelsverkets arbete med att kontrollera livsmedelshygien och tillsyn av livsmedelsanläggningar är en viktig verksamhet. Samtidigt finns signaler om att myndigheternas kontrollfrenesi på området har eskalerat. Av Livsmedelsverkets föreskrifter om avgifter för offentlig kontroll, prövning och registrering (LIVSFS 2006:21) framgår det att myndigheten själv kan fastställa en kontrolltid, vilken tillsammans med en fastställd timtaxa ska motsvara myndighetens faktiska kostnader för kontrollen. Denna typ av ”fasta” avgifter kan få mycket märkliga effekter, vilket blir extra tydligt för mindre företag. Kraven på livsmedelshygien ska vara högt ställda i alla livsmedelsanläggningar, men företagen ska inte betala för mer kontrolltid än vad som faktiskt genomförs på företaget i fråga. Avgifterna bör baseras på myndighetens nedlagda tid för kontrollverksamheten i fråga och inte vara fasta. Detta är också något som Riksrevisionen tar upp i sin rapport (RiR 2014:12). Enligt motionären bör riksdagen ge regeringen i uppdrag att skyndsamt se över regelverket för Livsmedelsverkets beräkning av kontrolltider och avgifter när det gäller livsmedelsföretag.

I motion 2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 7 föreslås att Livsmedelsverket ges i uppdrag att arbeta fram en policy för livsmedelskontroll som grundar sig på dialog och en tydligare koppling mellan avgift och faktiskt utförd kontroll.

Samordning, samverkan och uppföljning av tillsynen

I motion 2014/15:1225 av Sten Bergheden (M) yrkande 3 anfördes att regeringen bör se över möjligheterna att samordna och effektivisera tillsynen så att den blir mer kostnadseffektiv och mer tidseffektiv samt att minska och förtydliga regelverken. I motionen framförs bl.a. att det tillkommer en ansevärd mängd kontroller och avgifter för livsmedelsföretagare som producerar en produkt dels för försäljning i gårdsbutik, dels för försäljning i närliggande matbutiker och i livsmedelskedjor runt om i landet. För livsmedelsproduktionen generellt sett bör man överväga att se över om det är möjligt att avskaffa vissa regler som styr hantering och produktion av livsmedel.

I kommittémotion 2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 12 framhålls att Sverige bör vara en drivande röst för att EU i större utsträckning ska prioritera frågan om livsmedelsbedrägeri.

I motion 2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 11 föreslås att Statskontoret får i uppdrag att se över alternativa modeller för livsmedelskontroll i syfte att stärka dialoginslagen och i högre grad undvika förelägganden. Motionärerna betonar att en viktig del för att förenkla livsmedelsproducenters och livsmedelsföretags vardag är en förbättrad modell för livsmedelskontroller.

I kommittémotion 2014/15:3016 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1 föreslås att regeringen ger Livsmedelsverket och länsstyrelserna i uppdrag att verka för en ökad samverkan mellan kommunerna när det gäller livsmedelskontrollen. Motionärerna påpekar att Riksrevisionens granskning visar att samverkan mellan kommunerna är begränsad och att något systematiskt arbete för att stödja en sådan utveckling inte pågår från ansvariga statliga myndigheter. I motionen konstateras vidare att eftersom kontrollen ska finansieras av de livsmedelsföretagare som kontrolleras finns även ytterligare skäl att öka samverkan så att de får den kontrolltid de betalat för.

Likvärdig tillsyn – förstataliga tillsynen

I motion 2014/15:1065 av Betty Malmberg (M) framhålls vikten av att skapa en mer likvärdig tillsyn på livsmedelsområdet. Den tidigare regeringen förde med lyckat resultat över ansvaret för djurskydd och djurskyddsinspektörernas arbete till länsstyrelserna. Syftet var bl.a. att göra arbetet mer likvärdigt över hela landet. Av samma anledning borde motsvarande ansvarsflyttning göras när det gäller tillsynsverksamheten på livsmedelsområdet. I Riksrevisionens rapport (RiR 2014:12) konstateras bl.a. att många livsmedelsföretag inte får årliga kontroller trots att de tillhör de högsta riskklasserna vilket kan få konsekvenser för livsmedelssäkerheten. I rapporten konstateras vidare att kommunerna efterfrågar mer konkret vägledning och stöd främst när det gäller livsmedelsinspektörernas bedömningar. Med hänvisning till detta anser motionären att ansvaret för tillsynsverksamheten bör flyttas från kommun- till länsstyrelsenivå.

I motion 2014/15:1547 av Johnny Skalin (SD) framförs att regeringen bör verka för att ta ifrån kommunerna ansvaret för livsmedelskontroller för att i stället lägga hela ansvaret på den statliga tillsynsmyndigheten. Det kommunala självstyret är viktigt för att ge väljarna en mer nära makt att avgöra sin egen livssituation. Emellertid är det ändå så att alla kommuner inte har vare sig kompetens eller kraft att lösa vissa ansvarsområden på bästa sätt. Ett av dessa ansvarsområden är livsmedelskontrollen, där staten har det övergripande ansvaret för de större livsmedelsanläggningarna, men där kommunerna tar ansvar för grossister, livsmedelsbutiker och restauranger. Konsumenterna förtjänar en enhetlig och kompetent livsmedelskontroll.

Redovisning med standardiserade kontrollsymboler

Enligt motion 2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 8 bör resultaten av en livsmedelskontroll redovisas med standardiserade kontrollsymboler.

I bl.a. Danmark och Finland har man ett system med standardiserade kontrollsymboler som gör det enkelt för kunden att se hur företaget har klarat sig i livsmedelskontrollen. Det bör övervägas om ett liknande system bör införas även i Sverige. Det skulle underlätta för kunden att välja säker mat, och de företag, butiker och restauranger som har en god livsmedelssäkerhet kan marknadsföra det gentemot kunderna.

Byte av livsmedelsinspektör

I motion 2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 9 föreslås att livsmedelsföretag ska kunna byta livsmedelsinspektör.

Om ett livsmedelsföretag och en livsmedelsinspektör inte kan enas om ett beslut går det att överklaga till kommunen. Om det inte går att hitta en lösning går ärendet vidare till högre instans, länsrätten vilket är ett krångligt och tidskrävande system. I motionen understryks att det i vissa kommuner bara finns en livsmedelsinspektör, och därför föreslås att kommuner och regionförbund samverkar för att kunna erbjuda möjligheten till byte av inspektör. Genom fördjupad samverkan ökar även möjligheten till specialisering för de olika inspektörerna, jämfört med i dag då en inspektör måste kunna allt.

Revision och uppföljning av livsmedelskontrollen

Enligt kommittémotion 2014/15:3016 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2 bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag på lagstiftning som tydliggör att Livsmedelsverket ansvarar för att utföra revision och uppföljning av kommunernas livsmedelskontroll.

I dag reviderar både Livsmedelsverket och länsstyrelserna kommunernas livsmedelskontroll. Samtidigt konstaterar Riksrevisionen att många länsstyrelser är tveksamma till om de har mandat att revidera kommunernas livsmedelskontroll. Riksrevisionen konstaterar även att det inte finns något tydligt mandat för revision i lagstiftningen och att den därmed kan anses ske

på frivillig basis. Ansvar för uppföljning är inte heller tydligt definierat i lagstiftningen. Det innebär att Livsmedelsverket inte har stöd i livsmedelslagstiftningen för att lämna förslag på hur brister i kontrollverksamheten ska kunna åtgärdas.

I kommittémotionen betonas att det finns starka skäl för att endast Livsmedelsverket ansvarar för utförandet av revisioner av kontrollmyndigheter. Motionärernas bedömning är att länsstyrelserna i dag brister i den kompetens som krävs för detta utförande. För en mer samlad och tydligt ansvarsfördelad revision av kommunernas livsmedelskontroll bör denna funktion därför endast utföras av en myndighet.

Brott mot livsmedelslagen

I kommittémotion 2014/15:3016 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 3 framhålls att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på skärpt straff för brott mot livsmedelslagen.

I Sverige har såväl Livsmedelsverket som våra kommuner gjort anmälningar vid misstankar om brott mot livsmedelslagen. Men så gott som alla förundersökningar om brott mot livsmedelslagen läggs ned av polis och åklagare. Detta görs ofta med hänvisning till att straffsatserna är för låga.

Fram till 2006 var det belagt med fängelsestraff att bryta mot livsmedelslagen, men efter lagändringen 2006 finns endast bötesstraff som sanktion för brott mot livsmedelslagen. Livsmedelsverket har föreslagit skarpare sanktioner för dem som bryter mot livsmedelslagen. På så sätt skulle dessa brott få en högre prioritering hos polis och rättsväsen. Motionärerna delar den bedömningen och anser att fängelsestraff vid grova överträdelser kan vara motiverade.

I kommittémotion 2014/15:2780 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 2 framhålls behovet av att öka sanktionsmöjligheterna mot dem som fuskar med livsmedel. Omfattande köttbedrägerier upptäcktes 2013 då det bl.a. avslöjades att ett antal färdigrätter innehållit hästkött som inte deklarerats och att man fuskat med ursprunget och märkt köttet som svenskt. Livsmedelsfusket bedöms av Livsmedelsverket vara omfattande runt om i världen.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Bakgrund

Ansvar för tillsynsansvaret på livsmedelsområdet är delat mellan Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna. Livsmedelsverket leder och samordnar kommunernas tillsyn. Detta sker framför allt genom vägledning, utbildning, gemensamma projekt och annan information. Även länsstyrelserna har ett ansvar för att på regional nivå stödja och kontrollera kommunerna. Länsstyrelserna utför kontrollen av primärproducenter, och kommunerna utför kontrollen av detaljhandel, storhushåll och

dricksvattenanläggningar. Vissa industrier, specialiserade anläggningar och slakterier kontrolleras av Livsmedelsverket.

Avgifter

Avgiften för livsmedelstillsynen ska betalas av den livsmedelsföretagare vars verksamhet är föremål för tillsyn. Normalt ska tillsynsmyndighetens kostnader täckas av en årlig avgift. Avgiften ska fastställas på grundval av vad tillsynen kostar för tillsynsmyndigheten att utöva. En kommun som bedriver tillsyn enligt förordningen (2006:1166) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter ska ta ut en avgift som täcker kostnaderna för livsmedelskontrollen. Enligt Riksrevisionen (RiR 2014:12 s. 41) kräver detta en noggrann planering från kommunernas sida eftersom avgifterna ska motsvara kostnaderna för kontrollen och eftersom avgiften tas ut som en årlig avgift i förhand. Det kräver även att kommunerna tydligt definierar vad som är kontroll och ska finansieras med avgifter och vad som är annan relaterad verksamhet och ska finansieras med anslag.

I skrivelsen (2014/15:16 s. 8) framgår att regeringen delar riksrevisionens bedömning att finansieringen av livsmedelskontrollen är otillräcklig, att det kan få konsekvenser för livsmedelssäkerheten och att det finns risk att avgifter som inte är korrekta tas ut av företag som inte får den kontroll som de har betalat för. Regeringen anför att det är allvarligt om de avgifter som företagen betalar för livsmedelskontrollen inte motsvaras av en utförd prestation. Statskontoret har därför fått i uppdrag att särskilt studera frågan. I uppdraget ingår att utreda om sättet att beräkna avgifterna varierar mellan kontrollmyndigheterna. Statskontoret ska också lämna förslag på hur en effektiv avgiftsfinansiering av den offentliga livsmedelskontrollen kan uppnås, med bibehållen ansvarsfördelning för kontrollen, där den offentliga kontrollen uppfyller kraven i relevant lagstiftning. Uppdraget ska redovisas den 30 juni 2015. Regeringen kan därefter komma att vidta ytterligare åtgärder för att komma till rätta med eventuella brister.

Samordning, samverkan och uppföljning av tillsynen

Som framgår av skrivelsen hade Livsmedelsverket under 2011–2014 ett regeringsuppdrag att genomföra särskilda insatser för att förstärka samordningen mellan olika kontrollmyndigheter i syfte att skapa en bättre kontroll till nytta för företag och konsumenter. Flera aktiviteter har genomförts med fokus på verksamhetsstyrning, metodiskt arbetssätt, riskbaserad, ändamålsenlig och branschanpassad kontroll och dialog mellan inspektörer och företagare samt samarbete inom kontrollen. Av de kursutvärderingar som gjorts framkom att merparten av deltagarna uppskattade kurserna och bedömde att de har nytta av kursinnehållet i sitt arbete. Enligt regeringens bedömning är uppdraget väl utfört, men effekterna av denna satsning har ännu inte helt slagit igenom, och det är angeläget att fortsatt följa effekterna av denna satsning.

Vidare framgår av skrivelsen att regeringen delar Riksrevisionens bedömning att uppföljningen av livsmedelskontrollen bör förbättras och fördjupas. En väl fungerande uppföljning är en viktig förutsättning för att ständigt kunna förbättra och utveckla den livsmedelskontroll som utförs. Regeringen avser därför att förtydliga att Livsmedelsverkets roll, förutom att samordna och leda, är att även följa upp livsmedelskontrollen med syftet att bättre kunna identifiera och åtgärda brister.

Riksrevisionen anser att länsstyrelserna bör förbättra förutsättningarna för livsmedelskontrollen genom att se till att registren över primärproducenterna är fullständiga. Regeringen anser att livsmedelsförordningen (2006:813) bör förtydligas och att länsstyrelserna ska föra uppdaterade förteckningar över godkända och registrerade anläggningar. Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2015 har länsstyrelserna fått i uppdrag att under 2015 verka för en ökad registrering av primärproducenter. Regleringsbrevet anger dessutom att Länsstyrelserna bl.a. ska rapportera vilka mål som har satts upp för länsstyrelsens samordning och på vilket sätt och i vilken utsträckning länsstyrelserna har verkat för en ökad samverkan mellan kommunerna när det gäller livsmedelskontrollen. Uppgifterna ska redovisas till Livsmedelsverket senast den 1 februari 2016.

Riksrevisionen anser att Livsmedelsverket i större utsträckning bör använda sig av sin föreskriftsrätt för att förtydliga de krav som kontrollmyndigheterna ska leva upp till i syfte att få kontrollen mer likriktad. Som framgår av regleringsbrevet för budgetåret 2015 har regeringen gett Livsmedelsverket i uppdrag att lämna en redogörelse för hur myndigheten utnyttjat sina föreskriftsbefogenheter när det gäller att leda och samordna livsmedelskontrollen i landet och att göra en bedömning av åtgärdernas effektivitet. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2015.

Enligt vad utskottet hämtat in från Näringsdepartementet är kommissionen väldigt aktiv när det gäller livsmedelsbedrägerier, och de har bl.a. bildat en enhet som ska arbeta med frågor om livsmedelsfusk. En arbetsgrupp har upprättats bestående av samtliga medlemsstater (European Food Fraud Network) som koordinerar olika kontrollprojekt på EU-nivå. Kommissionen arbetar även med ett it-system som snabbt ska förmedla information mellan medlemsstaterna i sådana fall som hästköttsskandalen. Vidare har samarbeten med Europol och Interpol fördjupats.

Inom EU antog medlemsstaterna under 2014 en ny kontrollplan som en uppföljning av det EU-gemensamma kontrollprojekt som genomfördes våren 2013. Kontrollprojektet skulle under 2013 undersöka förekomsten av hästkött som inte deklarerats i livsmedel innehållande nötkött. Ytterligare EU-gemensamma kontrollplaner planeras för 2015 inom olika prioriterade områden.

Kommissionen arrangerade under hösten 2014 tillsammans med det italienska ordförandeskapet en konferens om livsmedelsbedrägerier med fokus på att få berörda myndigheter, såsom polis, åklagare och kontrollmyndigheter, att arbeta tillsammans och utbyta information. Kommissionen anordnar vidare

olika utbildningar (Better Training for Safer Food Programme) bl.a. om hur man kan hitta bedrägerier, t.ex. en kurs i NIT (New Investigation Techniques).

Förhandlingar om ett förslag till en ny förordning om offentlig kontroll pågår som omfattar bl.a. olika aspekter av livsmedelsbedrägerier.

Likvärdig tillsyn – förstatliga tillsynen

Riksrevisionens granskning av livsmedelskontrollen har utförts inom ramen för den gällande ansvarsfördelningen bland kontrollmyndigheterna. Förutsättningarna för ett förstatligande av livsmedelskontrollen, eller hur ett förstatligande skulle kunna genomföras, har därmed inte ingått. Riksrevisionen konstaterar att dagens decentraliserade system innebär utmaningar, t.ex. när det gäller krav på styrning och samordning, men det medför också fördelar när det gäller t.ex. närhet till företag och lokalkännedom. Riksrevisionen menar att det stora antalet livsmedelsanläggningar som kommunerna kontrollerar talar för att kontrollansvaret behålls på kommunal nivå. Riksrevisionen framför vidare att det innan en större ändring av ansvarsfördelningen övervägs därför är viktigt att undersöka i vilken utsträckning det är möjligt att hantera utmaningarna inom ramen för det nuvarande decentraliserade systemet.

Livsmedelsverket fick i december 2010 regeringens uppdrag att se över den fördelning av kontrollansvaret för livsmedelsanläggningar som är fastlagd i 23 § livsmedelsförordningen. Enligt uppgift från Näringsdepartementet skulle uppdraget särskilt vara att studera viss verksamhet som till sin karaktär och komplexitet fordrar specialistkompetens som inte självklart kan förväntas finnas i samtliga kommuner. Som alternativ till kommunal kontroll har Livsmedelsverket undersökt möjligheten att föra över kontrollen till länsstyrelserna alternativt till Livsmedelsverket. Livsmedelsverket har undersökt olika områden där frågan om kontrollmyndigheters kompetens har aktualiserats: kontroll av kosttillskott, av livsmedel för särskilda näringsändamål, av dricksvattenanläggningar, av livsmedelsföretags huvudkontor och av fiskefartyg. I linje med vad som angavs i regeringens uppdrag har dock fokus legat på kontroll av mindre anläggningar som producerar animaliska livsmedel.

Näringsdepartementet uppger vidare att när det gäller just kontrollansvar för anläggningar som producerar animaliska livsmedel har Livsmedelsverket undersökt möjligheten att föra över detta till länsstyrelserna. Man kom dock fram till att länsstyrelserna i dag inte har något kontrollansvar för den aktuella typen av livsmedelskontroll, och kompetens skulle därför behöva tillföras dessa myndigheter. Fördelningen av berörda företag över 21 län innebär att de flesta länsstyrelserna skulle få ett begränsat antal kontrollobjekt, vilket ger sämre förutsättningar för att säkerställa kompetens hos kontrollpersonalen. Förutsättningarna att få en enhetlig kontroll och samma taxor och avgifter över landet bedömdes också bli sämre. I syfte att bl.a. tillgodose livsmedelsföretagarnas och kontrollmyndigheternas behov av specialiserade

inspektörer har kontrollansvaret för mindre anläggningar som producerar animaliska livsmedel sedan den 1 januari 2014 överförs till Livsmedelsverket. Utöver detta har inga diskussioner förts om att föra över kontrollansvaret för livsmedel till länsstyrelserna eller Livsmedelsverket.

Redovisning med standardiserade kontrollsymboler

En utredning tillsattes den 28 oktober 2004 (dir. 2004:147) med uppdrag att utreda olika metoder att informera konsumenter om resultaten från livsmedelskontroller i syfte att förbättra livsmedelshanteringen och egenkontrollen inom livsmedels- och restaurangnäringarna. Utredningen lämnade betänkandet Smiley – Hygien och redlighet i livsmedelshanteringen (SOU 2005:44) med ett författningsförslag på offentliggörande av resultaten från livsmedelskontrollen. Författningsförslaget omfattade bl.a. förslag på symboler vid redovisning av resultat av livsmedelskontroller.

I juni 2006 överlämnades propositionen Offentliggörande av livsmedelskontroll (prop. 2005/06:214). Innebörden i propositionen var bl.a. att en försöksverksamhet med ett system för offentliggörande av resultat av livsmedelskontroll skulle införas. Systemet skulle tillämpas av livsmedelsföretagare som tillhandahåller livsmedel direkt till slutkonsumenter och vara begränsat till ett fåtal kommuner och tillämpas frivilligt inom ramen för en försöksverksamhet under tre år. Försökskommunerna skulle publicera resultat från den offentliga livsmedelskontrollen på sina respektive webbplatser och genomföra extrakontroller inom vissa tidsfrister. För livsmedelsföretagarna skulle det innebära en skyldighet att offentliggöra resultaten från livsmedelskontrollen genom att anslå kontrollresultaten och en dekal med en symbol för det sammanfattade kontrollresultatet väl synliga i livsmedelslokalen. Proposition 2005/06:214 återkallades den 15 november 2006, och frågan har därefter inte hanterats.

Byte av livsmedelsinspektör

Enligt vad utskottet hämtat in kan mötena med kontrollmyndigheten vara mycket viktiga för många livsmedelsföretagare. Kontrollmyndigheten kan vara ett stort stöd för företagaren i det egna utvecklingsarbetet. Inte minst kan inspektörens bemötande vara av stor betydelse för att kontrollen ska uppfattas som ändamålsenlig. En grundläggande förutsättning för livsmedelskontrollen är att det finns en bra fungerande dialog mellan kontrollmyndigheten och livsmedelsföretaget.

Livsmedelskontrollen regleras av gemensam EU-lagstiftning. Målsättningen är att den ska vara riskbaserad, ändamålsenlig och effektiv och leda till säkra livsmedel och rätt information till konsumenterna. Kontrollen ska vara likvärdig över hela landet, och här finns det väl kända utmaningar. Inom ramen för det fleråriga projektet Sverige – det nya matlandet som avslutades 2014 har det gjorts en satsning för att höja kompetensen i livsmedelskontrollen.

Om en företagare inte är nöjd med myndighetens beslut kan beslutet överklagas. Överklagandet lämnas in till den myndighet som har fattat det överklagade beslutet. Myndigheten har därmed möjlighet att ompröva sitt beslut innan överklagandet skickas vidare till den instans som ska pröva beslutet. Om en företagare inte är nöjd med den inspektör som är tilldelad kan kontakt tas med kommunen för att undersöka möjligheten att byta inspektör. I de kommuner som endast har en eller ett fåtal livsmedelsinspektörer är dock möjligheterna att tilldelas en annan inspektör mycket begränsade.

Det finns inget krav i livsmedelslagstiftningen på att kontrollmyndigheter ska samverka. Enligt 14 § livsmedelslagen (2006:804) får en kommun träffa avtal med en annan kommun om att kontrolluppgifter som kommuner har enligt livsmedelslagen ska skötas helt eller delvis av den andra kommunen. Kommunen får dock inte överlåta befogenheten att fatta beslut i ett ärende. En kommun får också efter överenskommelse med annan kommun ge anställda i den kommunen i uppdrag att besluta på kommunens vägnar i ett visst ärende eller en grupp av ärenden, dock inte i de fall som avses i 6 kap. 34 § kommunallagen (1991:900).

Av förarbetena (prop. 2004/05:72) framgår att det i livsmedelslagstiftningen ansågs finnas behov av samverkansformer som krävde mindre omfattande anpassning av organisation och arbetsformer än de samverkansformer som anges i kommunallagen. Det är enligt kommunallagen möjligt för kommunerna att samarbeta inom en gemensam nämnd om uppgifter som är gemensamma. Kommuner kan också samarbeta genom att bilda kommunalförbund som tar hand om kommunala angelägenheter.

Revision och uppföljning av livsmedelskontrollen

Med anledning av Riksrevisionens granskning av livsmedelskontrollen anför regeringen att den delar Riksrevisionens bedömning att uppföljningen av livsmedelskontrollen bör förbättras och fördjupas. Vidare skriver regeringen att man avser att förtydliga att Livsmedelsverkets roll, förutom att samordna, är att även följa upp livsmedelskontrollen i syfte att bättre kunna identifiera och åtgärda brister. Enligt vad utskottet hämtat in är frågan nu föremål för beredning inom Regeringskansliet.

Som framgår av skrivelsen anser regeringen vidare att det inte behövs ytterligare klargörande i lagstiftningen om revision av kontrollmyndigheterna. Några åtgärder avses därför inte vidtas i dagsläget i fråga om lagstiftning. Det bedöms dock angeläget att fortsätta att följa upp hur revisionen fungerar i praktiken för att säkerställa kvalitet och utveckling i kontrollen. Regeringen följer frågan noggrant och kommer att vidta åtgärder om så krävs för att revisionen ska fungera tillfredsställande.

Brott mot livsmedelslagen

Enlig uppgift från Näringsdepartementet har Livsmedelverket fått i uppdrag att förstärka arbetet mot livsmedelsfusk som bl.a. omfattar att ta fram en strategi för den offentliga kontrollen. En delrapport presenterades i november 2014 som bl.a. pekade på behovet av ökad samordning nationellt och internationellt. Regeringen avvaktar slutrapporten som ska presenteras den 20 februari 2015.

Utskottets ställningstagande

Avgifter

Utskottet instämmer med regeringens bedömning att finansieringen av livsmedelskontrollen är otillräcklig, att det kan få konsekvenser för livsmedelssäkerheten och att det finns risk att avgifter som inte är korrekta tas ut av företag som inte får den kontroll som de har betalat för. Utskottet välkomnar det uppdrag som Statskontoret fått som bl.a. omfattar att utreda om sättet att beräkna avgifterna varierar mellan kontrollmyndigheterna och att lämna förslag på hur en effektiv avgiftsfinansiering av den offentliga livsmedelskontrollen kan uppnås. Med hänvisning till den utredning som pågår föreslår utskottet att motionerna 2014/15:1064 (M) och 2014/15:2976 (M) yrkande 7 nu lämnas utan vidare åtgärd.

Samordning, samverkan och uppföljning av tillsynen

Utskottet noterar att flera aktiviteter genomförts i syfte att nå en ändamålsenlig och branschpassad kontroll och dialog mellan inspektörer och företagare. Utskottet vill särskilt understryka att en viktig del för att förenkla livsmedelsproducenters och livsmedelsföretags vardag är en förbättrad modell för livsmedelskontroller. Enligt utskottet bör därför regeringen ge Statskontoret i uppdrag att se över alternativa modeller för livsmedelskontroll i syfte att stärka dialoginslagen och i högre grad undvika förelägganden. Detta bör ges regeringen till känna. Därmed tillstyrks motion 2014/15:2974 (C, M, FP, KD) yrkande 11. Motionerna 2014/15:1225 (M) yrkande 3, 2014/15:2976 (M) yrkande 12 och 2014/15:3016 (V) yrkande 1 kan mot bakgrund av redovisningen under avsnittet Tidigare behandling och kompletterande uppgifter lämnas utan vidare åtgärd.

Likvärdig tillsyn – förstatliga tillsynen

Utskottet noterar att Riksrevisionens *granskning* av livsmedelskontrollen inte har omfattat förutsättningarna för ett förstatligande av livsmedelskontrollen eller hur ett sådant skulle kunna genomföras. Utskottet instämmer i Riksrevisionens konstaterande att dagens decentraliserade system innebär utmaningar, t.ex. när det gäller krav på styrning och samordning, men det medför också fördelar när det gäller t.ex. närhet till företag och

lokalkännedom. Utskottet anser i likhet med Riksrevisionen att det innan en större ändring av ansvarsfördelningen övervägs är viktigt att undersöka i vilken utsträckning det är möjligt att hantera utmaningarna inom ramen för det nuvarande decentraliserade systemet. Med det som anförs ovan avstyrker utskottet motionerna 2014/15:1065 (M) och 2014/15:1547 (SD).

Redovisning med standardiserade kontrollsymboler

Med hänvisning till det anförda under avsnittet Tidigare behandling och kompletterande uppgifter avstyrker utskottet motion 2014/15:2976 (M) yrkande 8.

Byte av livsmedelsinspektör

Mot bakgrund av redovisningen under avsnittet Tidigare behandling och kompletterande uppgifter avstyrker utskottet motion 2014/15:2976 (M) yrkande 9.

Revision och uppföljning av livsmedelskontrollen

Utskottet utgår från att regeringen, som aviserats, kommer att förtydliga att Livsmedelsverkets roll, förutom att samordna, är att även följa upp livsmedelskontrollen i syfte att bättre kunna identifiera och åtgärda brister. Vidare instämmer utskottet i regeringens bedömning att det är angeläget med fortsatt uppföljning av hur revisionen fungerar i praktiken för att säkerställa kvalitet och utveckling i kontrollen. Utskottet utgår från att regeringen följer frågan noggrant och vidtar åtgärder om så krävs för att revisionen ska fungera tillfredsställande.

Med det som anförts ovan föreslår utskottet att kommittémotion 2014/15:3016 (V) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd.

Brott mot livsmedelslagen

Utskottet avstyrker kommittémotionerna 2014/15:2780 (SD) yrkande 2 och 2014/15:3016 (V) yrkande 3 i avvaktan på slutredovisning av regeringsuppdraget och den fortsatta beredningen av frågan.

Ursprungsmärkning av livsmedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utökad och tydligare ursprungsmärkning av matvaror i EU.

Jämför reservation 10 (C, KD).

Motionerna

I motionerna 2014/15:334 av Lennart Axelsson (S) och 2014/15:482 av Catharina Bråkenhielm (S) framhålls behovet av att verka för ökade krav på ursprungsmärkning av matvaror i EU. I dag deklareraras inte ursprungslandet för en produkt, och en leverpastej kan kallas svensk om den är tillverkad i Sverige även om råvarorna kommer från ett annat land. Detta är vilseledande för konsumenten. Allt fler vill veta vad de köper. Det kan handla om att välja svenska produkter, närodlat eller kravodlat. För att konsumenterna ska kunna göra medvetna val krävs ökade krav på ursprungsmärkning av mat inom EU.

I motion 2014/15:2382 av Saila Quicklund (M) yrkande 1 betonas vikten av en tydligare ursprungsmärkning av mat. Motionären understryker vikten av en tydligare EU-lagstiftning om var maten är producerad och tydlig ursprungsmärkning. Mat som bara packas om eller där endast delar av innehållet är svenskt ska inte kunna märkas som svensk produktion.

I motion 2014/15:546 av Helena Lindahl och Anders Ahlgren (båda C) föreslås en obligatorisk ursprungsmärkning för kött-, charkuteri- och mejeriprodukter samt sammansatta matprodukter.

I dag finns ett obligatoriskt krav på ursprungsmärkning av frukt och grönt, nötkött, ägg och honung. Inom kort kommer också ett nytt EU-beslut att träda i kraft, vilket innebär att även kött från gris, fågel, lamm och get kommer att behöva ursprungsmärkas. Dock gäller inte samma regler för dessa köttprodukter som för nötkött där det i ursprungsmärkningen måste stå var djuret är fött, uppfött och slaktat. För övriga och ovannämnda köttsorter omfattar ursprungsmärkningen enbart var djuret är uppfött och slaktat. Det gör att djuren kan födas i ett land och transporteras långa vägar till andra länder utan att detta medvetandegörs. För att konsumenterna ska kunna göra ett medvetet val och för att värna djurhållning och miljö är det viktigt att Sverige jobbar för att samma regler som finns för ursprungsmärkning av nötkött även ska gälla för gris, fågel, lamm och get. Ett obligatoriskt krav behöver dock omfatta fler produkter, och därför bör Sverige även verka för ursprungsmärkning av chark- och mejeriprodukter samt färdigmat.

Även i partimotion 2014/15:2573 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 5 betonas vikten av att införa ursprungsmärkning på livsmedel. Motionärerna understryker att det ska vara enkelt att se från vilket ursprungsland osten eller köttet kommer, eftersom djurskyddsregler eller vilken miljöhänsyn som tas inom produktionen skiljer sig åt från land till land. I partimotionen föreslås att

all mat som har kött som huvudingrediens ska ursprungsmärkas. Det innebär att korv och skinka, precis som kycklingsallad och lasagne, ska vara ursprungsmärkt.

Vidare föreslås att alla mejeriprodukter bör vara ursprungsmärkta för att öka kännedomen om ursprunget till mjölken i osten eller varifrån yoghurten kommer. Konsumenter kan därmed fatta medvetna beslut baserade på om kon har gått på grönbeta eller inte transporterats alltför långt.

I motion 2014/15:2780 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 3 framhålls vikten av obligatorisk ursprungsmärkning av animaliska produkter.

Motionärerna betonar att alla animaliska produkter bör märkas med ursprung i varje led i produktionskedjan. Detta ska gälla såväl charkvaror och sammansatta produkter som mat på restaurang. Mejeriprodukter som i dag står helt utanför märkningskrav föreslås inkluderas i det obligatoriska märkningssystemet.

I motion 2014/15:2169 av Paula Holmqvist m.fl. (S) framhålls vikten av en politik för mat och märkning av livsmedel samt för tillsynen av djurskyddet. Som konsument har man rätt att veta vad maten innehåller och hur den är producerad. Det finns stora brister i märkningen av livsmedel, vilket minskar möjligheten för konsumenten att göra aktiva och bra val. Det måste bli slut med matfusket där exempelvis datummärkningen eller varans kvalitet och ursprung ändras.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

I EU- förordning nr 1169/2011 (informationsförordningen) av den 25 oktober 2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna fastställs allmänna principer, krav och ansvarsområden i fråga om livsmedelsinformation, i synnerhet när det gäller livsmedelsmärkning. Obligatoriska bestämmelser om ursprung har sedan tidigare utvecklats, t.ex. för honung, frukt och grönsaker, fisk och nötkött. Genom den nya informationsförordningen, som började tillämpas den 13 december 2014, har bl.a. krav införts på märkning om ursprungsland eller härkomstplats även för kött av svin, får, get och fjäderfä. Vidare ska kommissionen enligt förordningen anta genomförandebestämmelser om bl.a. hur ursprungsmärkning för färskt, kylt och fryst kött från gris, får, get och fjäderfä ska utformas.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet presenterade kommissionen ett utkast till förslag till bestämmelser under hösten 2013 och har fört diskussioner med medlemsländerna. En omröstning i kommissionens ständiga kommitté för livsmedelskedjan och djurhälsa (SKLD) ägde rum i november 2013. Kommissionen fick tillräckligt stöd från medlemsländerna för att anta bestämmelserna som kommer att börja tillämpas den 1 april 2015. Sverige röstade nej eftersom bestämmelserna inte ger konsumenterna tillräcklig information om djurens ursprung.

Kommissionen har i enlighet med artikel 26.6 i förordning nr 1169/2011 om livsmedelsinformation lagt fram en rapport (KOM(2013) 755 slutlig) till Europaparlamentet och rådet om möjligheten att utvidga den obligatoriska ursprungsmärkningen till att gälla kött som används som ingrediens i färdigförpackade livsmedel. Rapporten omfattar kött från alla arter (t.ex. från nötkreatur, gris, fjäderfä, får och get, vilt, kanin och häst) som används som ingrediens i färdigförpackade livsmedel. Rapportens främsta mål är att

- bedöma konsumenternas inställning till en obligatorisk ursprungsmärkning av kött som används som ingrediens
- undersöka om en sådan märkning är genomförbar
- analysera kostnaderna och fördelarna med att införa sådana åtgärder, inklusive de rättsliga effekterna för den inre marknaden och konsekvenserna för den internationella handeln.

Av rapporten framgår att konsumenternas intresse för ursprungsmärkning av kött ingredienser verkar vara tämligen stort. Det finns stora skillnader mellan de olika EU-länderna när det gäller konsumenternas preferenser och deras förståelse av ursprungsuppgifterna samt när det gäller motivation och behovet av dessa uppgifter. Konsumenternas generellt stora intresse för ursprungsmärkning hamnar efter pris, kvalitet och tillsatser när man rangordnar de faktorer som har störst inflytande på konsumenternas val, och återspeglas inte i konsumenternas vilja att betala; när prisökningen är mindre än 10 procent minskar betalningsviljan med 60–80 procent. I rapporten redovisas olika scenarier för att tillgodose konsumenternas behov av ursprungsuppgifter och kostnader för genomförandet. Kommissionen menade att alla de tänkbara scenarierna har både fördelar och nackdelar som behöver diskuteras ingående med rådet och Europaparlamentet. På grundval av dessa diskussioner kommer kommissionen att överväga vilka eventuella steg som bör tas. I tillämpliga fall kan detta omfatta att lägga fram ett lagstiftningsförslag för att reglera ursprungsmärkning av kött som används som ingrediens i livsmedel.

Utskottet har tidigare (2013/14:MJU21) framhållit att det är av stor vikt att konsumenterna får information om innehållet i de produkter som finns på marknaden så att de kan göra medvetna val. I dag finns det brister framför allt i märkningen av kött och köttprodukter, vilket begränsar konsumenternas möjligheter att göra sådana val. Utskottet ansåg därför att den obligatoriska ursprungsmärkningen bör utvidgas till att även omfatta kött som används som ingrediens i livsmedel.

Utskottet påpekade vidare att det är angeläget att de regler som fastställs är tydliga så att konsumenterna inte riskerar att vilseledas av märkningen. De antagna bestämmelserna innebär att det räcker med att ange var djuret är uppfött och slaktat. Djur räknas som uppfödda i ett land även när de har flyttats till ett annat land efter fyra månader. Detta innebär att smågrisar kan födas i ett land och flyttas till ett annat när de är slaktsvin och ändå räknas som uppfödda i födelselandet. Utskottet underströk vidare att Sverige bör försöka

få till stånd en ändring i bestämmelserna så att märkningen omfattar såväl var djuret är fött som var det är uppfött och slaktat. Märkningen ska också vara tydlig så att konsumenterna inte vilseleds. Enligt utskottet är detta väsentligt för att upprätta och bibehålla konsumenternas förtroende för den köttproduktion som sker inom EU samtidigt som vi säkerställer att konsumenterna får den information som behövs för att kunna göra aktiva och medvetna val.

Mot denna bakgrund föreslog utskottet ett tillkännagivande om att regeringen inom EU i alla relevanta sammanhang kraftfullt ska verka för en ursprungsmärkning av alla köttprodukter inklusive sammansatta produkter. Riksdagen följde utskottets förslag (2013/14:MJU21, rskr. 2013/14:226).

Enligt uppgift från Näringsdepartementet ska kommissionen i enlighet med artikel 26.5 i förordning nr 1169/2011 (informationsförordningen) senast den 13 december 2014 presentera en rapport om möjligheterna att utvidga den obligatoriska ursprungsmärkningen till att gälla mjölk, mjölk som ingår som ingrediens i mejeriprodukter, obearbetade produkter, livsmedel med en enda ingrediens och ingredienser som utgör mer än 59 procent av ett livsmedel. Rapporten är försenad men förväntas komma under våren 2015.

I detta sammanhang bör även uppmärksammas att regeringen anser att den obligatoriska ursprungsmärkningen av livsmedel ska utvecklas så att konsumenterna kan göra medvetna val, särskilt när det gäller livsmedel som innehåller kött och mejeriprodukter, och att reglerna är tydliga. Regeringen avser därför att verka för att den unionsgemensamma lagstiftningen på området utvecklas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar att regeringen avser att verka för att den unionsgemensamma lagstiftningen på området utvecklas. Som regeringen framhåller måste den obligatoriska ursprungsmärkningen av livsmedel utvecklas så att konsumenterna kan göra medvetna val, särskilt när det gäller livsmedel som innehåller kött och mejeriprodukter. Utskottet vill vara tydligt med sitt stöd för en obligatorisk ursprungsmärkning av allt kött inklusive processat kött. Utskottet vill också påpeka fördelarna med en obligatorisk märkning av mejeriprodukter. I avvaktan på beslut på EU-nivå är det av största vikt att stimulera en frivillig märkning i samverkan med branschen.

Med det anförda föreslår utskottet att motionerna 2014/15:334 (S), 2014/15:482 (S), 2014/15:2382 (M) yrkande 1, 2014/15:546 (C), 2014/15:2573 (C) yrkande 5, 2014/15:2780 (SD) yrkande 3 och 2014/15:2169 (S) nu lämnas utan vidare åtgärd.

Information om mat på restauranger

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skyldighet att informera om innehållet i mat samt ursprungsmärkning av mat som serveras på restaurang.

Motionerna

I motion 2014/15:1548 av Johnny Skalin (SD) framhålls behovet av en tvingande skyldighet att informera om innehållet i maten på restauranger.

När konsumenter köper livsmedel i affärer har de i regel tillgång till relativt ingående innehållsförteckningar så att de kan kontrollera vad de konsumerar för produkter. På en restaurang eller liknande finns i regel aldrig någon innehållsförteckning, vilket innebär att konsumenter inte kan vara säkra på vad de betalar för. För att stärka konsumenternas rättigheter att känna till vad de konsumerar bör därför lagen ändras så att alla som hanterar livsmedel blir skyldiga att deklarerat vad de säljer i enlighet med gällande lagstiftning för livsmedel i övrigt.

Enligt motion 2014/15:525 av Catharina Bråkenhielm (S) bör möjligheten att införa ursprungsmärkning av mat som serveras på restauranger och liknande ses över. I dag när man äter ute på restaurang eller liknande finns inte möjligheten för konsumenter att göra medvetna val utifrån vilket ursprung livsmedlen har. Krav måste ställas på att restaurangerna informerar sina gäster om innehåll och ursprung. Genom en utökad ursprungsmärkning som gäller även maträtterna på restauranger och liknande ökar konsumentens inflytande.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

I dag finns inga tvingande krav på att ge information om innehållet i mat och ursprungsmärkning av mat som säljs och äts på restaurang. Undantag från detta gäller ingredienser och processhjälpmedel där s.k. allergener ingår. I de fallen ska information alltid ges oavsett om konsumenten begär detta enligt artikel 44 i förordning (EU) nr 1169/2011. Informationsförordningen omfattar krav på färdigförpackade livsmedel men ger enligt artikel 44 medlemsstaterna utrymme att införa nationella obligatoriska informationskrav på livsmedel som *inte* är färdigförpackade.

Livsmedelsverket har infört nationella regler för sådana livsmedel som inte är färdigförpackade (8–11 §§ LIVSFS 2014:4). Dessa nationella regler omfattar oförpackad mat på exempelvis restaurang där beteckning ska kunna ges på begäran, och i 10 § regleras hur uppgifter om s.k. allergener får tillhandahållas (bl.a. muntligt och skriftligt). Vidare regleras livsmedel som förpackas på försäljningsstället på konsumentens begäran eller är färdigförpackade för direkt försäljning, exempelvis ost och skinka som säljs över disk, pizza som beställs och sedan paketeras och levereras och smörgåsar.

De uppgifter som, på konsumentens begäran, ska ges för dessa livsmedel är t.ex. ingredienser, hållbarhetsdatum och ursprungsland eller härkomstplats där så krävs enligt informationsförordningen. Uppgifterna kan ges såväl muntligen som skriftligen.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet kommer Livsmedelsverket i början av 2015 att återrapportera ett regeringsuppdrag som omfattar en kartläggning och analys av konsumenternas förståelse av den livsmedelsinformation som ges t.ex. som märkning och redovisa eventuella behov av utvecklat stöd till konsumenterna. Kartläggningen inkluderar information om livsmedel som inte är färdigförpackade och syftar till att undersöka om det finns behov av ytterligare reglering för dessa livsmedel. Näringsdepartementet avvaktar denna återrapportering innan några eventuella initiativ tas när det gäller information eller ursprungsmärkning av livsmedel som säljs och äts på restaurang eller liknande.

När det gäller frågan om märkning av maten som serveras på restauranger har utskottet tidigare (bet. 2011/12:MJU10 s. 11) framhållit att det finns ett värde i förbättrad information till konsumenterna, inte minst i fråga om ursprungsmärkning av kött. En obligatorisk konsumentinformation – och därmed stärkt konsumentinflytande – kan också förväntas stärka konkurrenskraften för seriösa producenter. Konsekvenserna av märkningskrav har analyserats i ett uppdrag till Livsmedelsverket (Jo 2006/1434). Utskottet uppmanade regeringen att inleda en dialog med hotell- och restaurangbranschen i frågan om hur informationen till konsumenterna kan förbättras.

Utskottet har återkommit (bet. 2012/13:MJU9 s. 22) till frågan om en sådan dialog och att den inte begränsas till ursprungsmärkning av kött utan gäller generellt. Det är väsentligt att konsumenter ska kunna göra medvetna val mellan olika livsmedel oavsett om det sker på en restaurang eller i en butik. Härvid utgick utskottet från att regeringen inleder den efterfrågade dialogen.

Enligt uppgift från Livsmedelsverket har sedan januari 2012 kontakter med intressenter skett löpande och på flera arenor. Dessa dialoger har omfattat alla krav som medlemsstaterna kan föreskriva om livsmedel som inte är färdigförpackade (artikel 9.1 informationsförordningen). Särskilt fokus har legat på restaurangmaten. Exempel är ett uppstartsmöte på Landsbygdsdepartementet, om informationsförordningen dialog i Astma- och Allergiförbundets seminarium Tryggare mat på krogen i juli 2012, flera möten på Livsmedelsverket med dels Samverkansgruppen för intressenter i livsmedelskedjan, dels Samverkansgruppen för konsumentfrågor och ett särskilt samråd med bransch-, konsument-, och intresseorganisationer den 31 maj 2013 på Livsmedelsverket.

Utskottets ställningstagande

Med det som anförts ovan föreslår utskottet att motionerna 2014/15:1548 (SD) och 2014/15:525 (S) lämnas utan vidare åtgärd.

Märkning av livsmedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett nytt system för datummärkning i syfte att minska matsvinn, undantag för datummärkning av ägg, stärkt konsumentskydd för märkning av förpackningsdatum på livsmedel, märkning av alkoholhaltiga drycker och märkning av salthalt i livsmedel.

Jämför reservation 11 (M).

Motionerna

Nytt system för datummärkning i syfte att minska matsvinn

I motion 2014/15:2978 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 3 understryks behovet av att se över datummärkningen av livsmedel i syfte att minska matsvinnet. Motionärerna anser att det vore lämpligt med en översyn av datummärkningen för att säkerställa att den är tydlig och främjar en säker och hållbar matkonsumtion. Vidare skulle matsvinnet minska om konsumenterna upplystes om matens väg från jord till bord och fick förståelse för livsmedlets livscykel.

I motion 2014/15:398 av Katarina Brännström (M) föreslås att se över möjligheterna för ett nytt system för datummärkning i syfte att minska matsvinnet. I dag har vi bättre sätt att förvara och använda hygieniska system som ger längre hållbarhet. Ett sätt att minska matsvinnet vore att slopa datummärkningen på hållbara varor eller att se över och göra om datummärkningen på andra varor så att den anpassas till moderna krav på hantering och förvaring. Allt för att minska matsvinn och snabbare uppnå ett hållbarare samhälle.

I motion 2014/15:2978 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 4 framhålls behovet av att driva på för ett svenskt undantag från dagens EU-regler om datummärkning av ägg. I Sverige hanteras ägg som kylvara. Detta gäller inte för stora delar av övriga EU, vilket innebär att svenska ägg håller längre än det bäst-före-datum som EU tillåter. Motionärerna framhåller att svenska handlare inte ska behöva slänga fullt ätbara ägg varje månad och understryker vikten av att driva frågan om ett undantag för Sverige från dagens EU-regler om datummärkning av ägg.

Förpackningsdatum och sanktioner

I motion 2014/15:1303 av Johnny Skalin (SD) framhålls behovet av att påtagligt stärka konsumentskyddet i fråga om märkningen med förpackningsdatum på livsmedel. Konsumenten har rätt att känna trygghet och förtroende gentemot alla leverantörer och distributörer om att de varor konsumenten väljer också har det innehåll och det packdatum som verkliga

anges. För att uppnå denna vision behöver lagen och skyddet gentemot konsumenterna stärkas med ett uttryckligt krav från lagstiftaren om att den handlare eller producent som märker om eller felmärker packdatum på livsmedel också från samhällets sida får erfara kännbara och dryga sanktioner i form av höga bötesbelopp. På så vis kan dels konsumenternas trygghet öka, dels konkurrenssituationen förbättras, då ett stärkt regelverk gör det ekonomiskt ofördelaktigt för en handlare eller producent att fuska med varudeklarationerna.

Märkning av alkoholhaltiga drycker

Enligt motion 2014/15:1982 av Stefan Nilsson och Carl Schlyter (båda MP) föreslås att förpackningar med alkoholhaltiga drycker ska ha märkning med information om bl.a. energiinnehåll.

En näringsdeklaration på alkohol ska ses som en del i att konsumenterna får rätt information om allt de äter och dricker, så att de kan göra medvetna val. Kunskap om att alkoholdrycker innehåller så mycket kalorier skulle kunna bidra till att få människor att förstå hur stor del av kaloriintaget som faktiskt kommer från alkohol. Kommissionen ska senast den 13 december 2014 presentera en studie om alkoholmärkning för att kunna avgöra om detta ska åtföljas av lagstiftning. Sverige bör vara pådrivande i processen för att detta ska utmynna i lagstiftning på EU-nivå. Om utvärderingen från kommissionen inte åtföljs av lagstiftning bör Sverige inleda en dialog med kommissionen om hur Sverige skulle kunna gå vidare med märkning på nationell nivå.

Märkning av salthalt i livsmedel

I motion 2014/15:2080 av Markus Wiechel (SD) föreslås lagstiftning om märkning av salthalt i livsmedel där halten är hög.

Med alltför höga salthalter ökar risken för ett högt blodtryck, vilket ökar risken för hjärt- och kärlsjukdomar samt stroke. En enda portion kan i dag innehålla det maximala dagsintaget på 5–6 gram, och genomsnittet i Sverige ligger i dag på 10–12 gram, men det finns de som äter så mycket som 25 gram per dag. Nästan 80 procent av vårt saltintag kommer från färdiglagad mat från restauranger eller halvfabrikat. En lagstiftning om särskild märkning av de varor som har en hög salthalt borde leda till att livsmedelsföretag arbetar för att sänka salthalten i sina produkter

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Bakgrund

Ett grundläggande krav i ramlagstiftningen på området (EU-förordning 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna – informationsförordningen) är att märkningen måste vara korrekt. Informationsförordningen, som började tillämpas den 13 december 2014,

omfattar utöver de obligatoriska kraven även en möjlighet att lämna uppgifter på frivillig basis om exempelvis förpackningsdatum. Om företagaren väljer att ange förpackningsdatum måste det anges korrekt i enlighet med de allmänna kraven i förordningen.

Informationsförordningen omfattar vidare detaljerade regler för datummärkning i artikel 24 och bilaga X. Det finns två typer av datummärkning, varav den ena avser enbart livsmedlets kvalitet (bäst-före-datum) och den andra avser tidpunkt när ett livsmedel inte längre är säkert (sista förbrukningsdag). I bilaga X till förordningen anges även hur datumet ska uttryckas. På svenska ska datumet föregås av orden bäst före, utom för produkter som är mycket lättfördärliga där datumet ska föregås av orden sista förbrukningsdag.

Bäst-före-datum handlar inte om hur länge ett livsmedel är säkert, utan till vilket datum livsmedlet förväntas behålla sin kvalitet, det vill säga smak, färg, krispighet, spänstighet och tuggmotstånd. Det som händer efter bäst-före-datum är alltså att kvaliteten så småningom blir sämre. Men maten kan fortfarande vara fullt ätbar. Bäst-före-datum gäller om varan har förvarats på lämpligt sätt. Många gånger står det på förpackningen vad som är lämplig förvaring. Sista förbrukningsdag används på livsmedel som tillverkaren bedömer kan försämrans snabbt och bli en hälsorisk. Det är den sista dag som tillverkaren går i god för att ett livsmedel kan ätas eller drickas utan fara för hälsan.

Nytt system för datummärkning i syfte att minska matsvinnet

När det gäller matsvinnet har Livsmedelsverket tilldelats 12 miljoner kronor från 2013 för att under en treårsperiod tillsammans med Jordbruksverket och Naturvårdsverket minska matsvinnet. I uppdraget ingår bl.a. att analysera möjligheter och eventuella hinder för ett minskat matsvinn och genomföra riktade informationsinsatser till konsumenter. Uppdraget ska slutredovisas den 31 mars 2016.

Kommissionen har, efter initiativ från bl.a. Sverige, inrättat en arbetsgrupp om matavfall och matsvinn för att identifiera bästa möjliga åtgärder som skulle kunna initieras på EU-nivå för att minska matsvinnet. Ett första möte hölls i november 2014, då bl.a. datummärkningen och lagstiftningen som styr datummärkningen för ägg diskuterades.

I november 2014 remitterade Livsmedelsverket ett utkast till vägledning för förordningen om livsmedelsinformation till konsumenter. Livsmedelsverket ser i detta sammanhang över vilka livsmedel som ska märkas med sista förbrukningsdag. Ur svinnehänseende kan detta underlätta för konsumenter att förstå hur man ska tolka datummärkningen.

Förpackningsdatum och sanktioner

Livsmedelsverket fick 2014 i uppdrag att stärka arbetet mot livsmedelsfusk. I en första delrapport redovisar livsmedelsverket fyra viktiga utvecklingsområden som omfattar

- en central koordinering av arbetet mot livsmedelsfusk
- nationellt och internationellt samarbete
- behov av att förstärka livsmedelsinspektörernas kompetens
- nya metoder och arbetssätt för att fånga upp den typen av oegentligheter.

Livsmedelsverket fortsätter sitt arbete, och en delrapport om det fortsatta arbetet ska presenteras i slutet av januari 2015.

När det gäller sanktioner är förelägganden och förbud de främsta administrativa sanktionsmedlen som står till buds för kontrollmyndigheten när uppföljningen visar att bristerna inte åtgärdats eller har åtgärdats på ett otillfredsställande sätt. Rättsligt stöd för att besluta om föreläggande eller förbud finns i både artikel 54 i förordning (EG) nr 882/2004 och 22 § livsmedelslagen.

Förelägganden kan användas exempelvis för att kräva in en åtgärdsplan som inte lämnats in eller för att förpliktiga livsmedelsföretagaren att omedelbart rätta till konkreta fel som inte åtgärdats inom rimlig tid. Det centrala med ett föreläggande är att det förpliktigar mottagaren att agera på ett visst sätt. Förbud däremot förpliktigar mottagaren att avstå från att agera på ett visst sätt. Situationen får avgöra om det är mest lämpligt med ett förbud eller föreläggande. En myndighetsåtgärd ska vara proportionerlig. Det bör därför framgå av motiveringen varför ett föreläggande behövs, t.ex. att tidigare tillsägelser från kontrollmyndigheten inte har följts eller att det rör sig om en allvarlig avvikelse från lagstiftningen i förhållande till kraven på hygien och redlighet.

Ekonomiska påtryckningsmedel i form av viten kan användas för att förmå den enskilde att följa myndighetens beslut. Ett beslut som förenas med vite innebär att den enskilde blir skyldig att betala ett visst belopp till staten om han eller hon inte rättar sig efter beslutet. Lagen (1985:206) om viten gäller viten som enligt lag eller annan författningstext får föreläggas av myndigheter. Det måste uttryckligen framgå av lagtexten att det finns en rätt att besluta om viten. På livsmedelsområdet finns en bestämmelse om vite i 23 § livsmedelslagen. Även beslut som grundar sig på artikel 54 i förordning (EG) nr 882/2004 kan förenas med vite.

När vite föreläggs ska det fastställas till ett bestämt belopp. Ett vitesbelopp ska i första hand bestämmas till en sådan storlek att det kan antas bryta den enskildes motstånd. Myndigheten ska således avpassa beloppet efter styrkan hos den enskildes motstånd. En riktpunkt vid bestämmandet av vitesbeloppet kan också vara att det ska stå i proportion till hur mycket det skulle kosta att vidta rättelsen. Det bör inte framstå som enklare och det ska inte ”löna sig” att betala vitet i stället för att åtgärda bristen. För att den enskilde ska bli skyldig att betala vitesbeloppet måste myndigheten ansöka om det hos domstol. Frågor

om utdömning av viten prövas av förvaltningsrätten på ansökan av den myndighet som har utfärdat vitesföreläggandet eller, om detta har skett efter överklagande i frågan om vitesföreläggande, av den myndighet som har prövat denna fråga i första instans.

Vidare finns möjlighet enligt artikel 54.2 e i förordning (EG) nr 882/2004 att vid bristande efterlevnad tillfälligt avbryta driften av eller stänga hela eller delar av det berörda företaget under en lämplig tidsperiod. Denna åtgärd måste vara proportionerlig mot den risk som konsumenterna kan utsättas för om livsmedlen släpps ut på marknaden.

Ibland kan det vara motiverat att återkalla anläggningens godkännande. Enligt artikel 31.2 e och artikel 54.2 f i förordning (EG) nr 882/2004 får anläggningens godkännande återkallas tillfälligt eller permanent om det finns allvarliga brister eller om myndigheten vid upprepade tillfällen fått avbryta produktionen.

Märkning av alkoholhaltiga drycker

Enligt uppgift från Näringsdepartementet pågår interna konsultationer inom kommissionen om studien om alkoholmärkning, och datumet för presentation av slutrapporten är inte ännu fastställt.

Märkning av salthalt i livsmedel

Som en följd av den nya förordningen (EU) nr 1169/2011 (informationsförordningen) som började tillämpas den 13 december 2014 har Livsmedelsverket tagit fram föreskrifter om livsmedelsinformation (LIVSFS 2014:4). I dessa finns bestämmelser om livsmedelsinformation som ska tillämpas på alla livsmedel som är avsedda för konsumenter, inklusive livsmedel som tillhandahålls av storhushåll och livsmedel som är avsedda för storhushåll.

Märkningen och dess närmare utformning enligt EU-bestämmelserna och dessa föreskrifter får inte vara sådan att den på ett avgörande sätt skulle kunna vilseleda köparen. Detta gäller även presentationen av livsmedel. De obligatoriska märkningsuppgifterna ska anges antingen på själva förpackningen eller på en etikett som fästs på förpackningen. Märkningsuppgifterna ska placeras på väl synlig plats, så att den är lätt att se, klart läsbar och outplånlig. De får inte på något sätt döljas, skymmas eller avleda uppmärksamhet från annan text eller illustration. Märkningsuppgifterna ska anges på svenska eller på annat språk om det endast obetydligt skiljer sig från svenska.

Livsmedelsverket har sedan 2007 ett nationellt program som berör hela livsmedelssektorn. Målsättningen med Livsmedelsverkets arbete är att på sikt halvera befolkningens saltintag, från nuvarande 10–12 gram per dag till 5–6 gram per dag.

Enligt Livsmedelsverket kan ett högt saltintag för många personer vara en av orsakerna till ett förhöjt blodtryck. Högt blodtryck (hypertoni) är en av de

tio enskilt största riskfaktorerna för sjuklighet och död i i-länderna enligt en rapport från Världshälsoorganisationen (WHO). Ett förhöjt blodtryck ökar risken för hjärtinfarkt, hjärtsvikt, stroke och skador på njurarna.

Enligt uppgifter från olika svenska undersökningar är befolkningens saltintag i storleksordningen 8–12 gram per dag. Huvudkällorna till salt är vanliga baslivsmedel som bröd och spannmålsprodukter, charkprodukter, matfett, ost och hushållssalt. Färdigrätter och restaurangmat är andra stora källor till salt.

Intaget av salt bör enligt de nordiska näringsrekommendationerna 2012 begränsas till 6 gram per dag bland vuxna.

För att kunna sänka saltinnehållet i livsmedelsproduktionen är enligt Livsmedelsverket ett samarbete med berörda branschorganisationer en viktig del. Det är vidare väsentligt med en märkning av saltinnehållet i viktiga produkter. De stora distributions- och handelskedjorna kan här ställa krav på leverantörerna vad gäller deras engagemang i arbetet samt kräva märkningsuppgifter på enskilda produkter.

Restauranger, storhushåll, snabbmatsserveringar och andra matställen spelar i dag en mycket stor roll vad gäller vårt saltintag. Livsmedelsverket konstaterar att kunskapen ofta är dålig om hur mycket salt som används och att det är angeläget att detta klarläggs. Man använder dock mycket hel- och halvfabrikat, och där finns ofta uppgifter. Men den som sedan lagar maten kan ändå med saltströaren, kryddsåser, soja m.m. lägga till avsevärda mängder. Det är vidare angeläget att i utbildningar informera om vikten av att begränsa saltanvändningen och i stället få maträtterna smakliga med kryddor av olika slag.

Enligt Livsmedelsverket kommer konsumenterna kontinuerligt att på olika sätt informeras om saltprogrammet och att man successivt bör minska användningen av bordssalt. Eftersom joderat koksalt är en viktig jodkälla är det angeläget att man både hemma, i industrin och på restaurang använder joderat salt. Det är vidare viktigt att redan från början följa upp saltarbetet på olika sätt. Sådana undersökningar är på gång. Livsmedelsverket räknar med fortlöpande rapporter från branschorganisationer, och det kan också finnas möjlighet att samla in uppgifter inom ramen för livsmedelstillsynen.

Nyckelhålmärkning är också ett sätt att hjälpa konsumenter att hitta de hälsosammare alternativen, både när man handlar mat och äter på restaurang. Nyckelhålet är Livsmedelsverkets symbol och står för mindre eller nyttigare fett, mindre socker och salt samt mer kostfiber och fullkorn.

Livsmedel som märks med nyckelhålet ska uppfylla vissa villkor för fett, salt (natrium), socker och kostfiber. Nyckelhålssymbolen kan användas på 25 olika grupper av livsmedel, och villkoren varierar för grupperna. Spannmålsprodukter, t.ex. bröd, mjöl och pasta, har t.ex. även villkor för fullkorn. Det finns också allmänna bestämmelser för nyckelhålmärkningen. Exempelvis får inte sötningsmedel eller godkända nya livsmedel och nya ingredienser med sötande egenskaper ingå.

Livsmedelsverket har under 2014 remissbehandlat ett förslag till uppdaterade regler för nyckelhålet och kommer i början av 2015 att besluta om nya föreskrifter. Förslaget omfattar bl.a. skärpta villkor för salt i flertalet livsmedelsgrupper, och saltvillkor införs i livsmedelsgrupper där det i dag inte finns några. Mängden salt föreslås sänkas i enlighet med de nordiska näringsrekommendationerna inom flera livsmedelsgrupper. Vidare föreslås en helt ny indelning av livsmedelsgrupperna, och nya grupper införs, bl.a. kommer fler livsmedel som inte är färdigförpackade att kunna märkas eller presenteras med nyckelhålet. Förslaget omfattar också ett tydliggörande av rådande praxis att fett, sockerarter och salt endast får tillsättas i vissa angivna livsmedel.

Utskottets ställningstagande

Nytt system för datummärkning i syfte att minska matsvinnet

Med hänvisning till det som anförts ovan och till det arbete som bedrivs inom området föreslår utskottet att motionerna 2014/15:2978 (M) yrkande 3, 2014/15:398 (M) och 2014/15:2978 (M) yrkande 4 lämnas utan vidare åtgärd.

Förpackningsdatum och sanktioner

Med det som anförts ovan föreslår utskottet att motion 2014/15:1303 (SD) lämnas utan vidare åtgärd.

Märkning av alkoholhaltiga drycker

Utskottet är inte nu berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motion 2014/15:1982 (MP), som därmed avstyrks.

Märkning av salthalt i livsmedel

Utskottet avstyrker mot bakgrund av redovisningen ovan under avsnittet Tidigare behandling och kompletterade uppgifter motion 2014/15:2080 (SD).

Ekologisk märkning av berikad växtbaserad mjölkdryck

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om ekologisk märkning av berikad växtbaserad mjölkdryck.

Jämför reservation 12 (V).

Motionen

I motion 2014/15:335 av Sara Karlsson (S) föreslås att relevanta regelverk ses över i syfte att ge komjölk och växtbaserad mjölkdryck likvärdiga villkor i fråga om berikning och ekologisk märkning.

När EU under 2007 beslutade om ett enhetligt regelverk för ekologisk märkning infördes en regel som säger att en ekologisk produkt enbart får berikas om det finns ett uttalat lagkrav om berikning som motiveras med folkhälsoskäl. Ett lagkrav infördes således om D-vitaminberikning av komjölk med reducerad fetthalt för att inte riskera att framför allt barn skulle få i sig för lite D-vitamin. Lagkravet, och därmed undantaget i den ekologiska märkningen, omfattar dock inte växtbaserade mjölkdrycker. Personer som av olika skäl dricker växtbaserad mjölk tvingas därmed välja mellan berikning och ekologiskt. Det är ett orimligt val som dessa konsumenter ställs inför, helt i onödan. Regelverket bör i detta avseende ses över och förändras för att främja såväl folkhälsa som ökad ekologisk konsumtion.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Dåvarande landsbygdsminister Eskil Erlandsson har i svar på en skriftlig fråga om likvärdiga villkor för komjölk och växtbaserad mjölk (2013/14:719) redovisat att beteckningen mjölk är reserverad för animaliska produkter, och de växtbaserade produkterna benämns vanligen dryck, t.ex. havredryck. Ministern anförde vidare att i Sverige tillsätts D-vitamin till fettsnål komjölk eftersom vitaminet försvinner i framtagningsprocessen. Den nivå till vilken den fettsnåla mjölken berikas motsvarar halten i standardmjölk (3 procent fett). Motivet till att tillsätta D-vitamin är särskilt att öka barns intag då Sverige är ett solfattigt land. Erlandsson påminde om att om ekologisk komjölk ska kunna berikas krävs enligt EG-förordningen för ekologisk produktion att det finns ett obligatoriskt krav i den svenska lagstiftningen. Kravet på obligatorisk berikning av ekologisk komjölk infördes i Sverige den 1 december 2007.

Ministern framhöll att ett stort antal tillverkare av växtbaserade konventionella drycker i dag på frivillig väg tillsätter D-vitamin men också andra vitaminer och mineraler till sina produkter. Anledningen till detta är att D-vitamin inte finns i den ursprungliga råvaran. Enligt EU-reglerna för ekologiska produkter är det inte tillåtet att sätta till D-vitamin. Förutom D-

vitamin innehåller de ekologiska växtbaserade dryckerna inte kalcium eller vitamin B12, vilket ingår i komjölk och är viktiga näringsämnen för oss. Att införa krav på obligatorisk berikning med D-vitamin medför därför inte att dryckernas näringsinnehåll kan likställas med innehållet i komjölk.

Avslutningsvis framhöll ministern att det han förespråkar är bra och balanserad märkning om näringsinnehållet i olika livsmedel. Märkningen kan vara en hjälp för oss konsumenter så att vi kan göra mer aktiva val i mataffären men också så att vi kan se till att vi äter tillräckliga mängder av viktiga näringsämnen och får i oss en väl sammansatt kost. Att ange näringsinnehållet i livsmedel kommer i och med den nya EU-förordningen om livsmedelsinformation att bli obligatoriskt.

Utskottets ställningstagande

Med hänvisning till redovisningen ovan avstyrker utskottet motion 2014/15:335 (S).

Kvalitetsmärkning av matprodukter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om kvalitetsmärkning av svenska matprodukter.

Motionen

I motion 2014/15:2931 av Aron Emilsson m.fl. (SD) föreslås att riktlinjer tas fram för en kvalitetsmärkning av svenska matprodukter med stort kulturhistoriskt värde.

Sverige hyser många matskatter värda att lyfta fram, men i dagsläget finns inga nationella regleringar för att skydda eller uppmärksamma svensk högkvalitativ mat. Det finns privata företag som märker livsmedel med svenskt ursprung, men inte heller bland privata aktörer existerar någon märkning för kulturhistoriskt värdefulla och unika produkter. Mot bakgrund av ovanstående anser motionärerna att, i likhet med vad som skett i Norge, nationella regelverk bör tas fram för märkning av kulturhistoriskt värdefulla, svenska matprodukter. Detta skulle medföra positiva effekter för både besöksnäringen och landsbygdsutvecklingen.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

EU-lagstiftningen erbjuder namnskydd för jordbruksprodukter och livsmedel som kommer från en viss geografisk region i förordning (EU) nr 1151/2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel.

Det finns tre kategorier av namnskydd enligt denna EU-förordning. Kategorin Skyddad ursprungsbeteckning anger benämningen på en vara som producerats och bearbetats inom ett bestämt geografiskt område. Det bör även finnas ett samband mellan varans kvalitet och dess geografiska ursprung. Kalixlövrom är exempel på en vara som har skyddad ursprungsbeteckning. I kategorin Skyddad geografisk beteckning ska minst ett steg av produktionsprocessen ha utförts inom ett bestämt geografiskt område (produktion, bearbetning eller beredning). Svecia och Skånsk spettekaka är exempel på produkter som har skyddade geografiska beteckningar. Slutligen finns kategorin Garanterad traditionell specialitet. Denna beteckning står för att produkten har egenskaper som härrör från en traditionell ingrediens eller traditionell tillverkningsmetod. Beteckningen kan användas av alla producenter som följer den givna specifikationen för produkten. Falukorv och Hushållsost har registrerats som garanterade traditionella specialiteter.

Utskottet har tidigare (2011/12:MJU10) bl.a. redovisat att det skulle medföra ökade kostnader för både producenter och myndigheter att utveckla ett nationellt regelverk för märkning av kulturhistoriskt värdefulla produkter parallellt med EU:s regelverk för namnskydd. Dessutom skulle ett nationellt regelverk ha negativ effekt på regeringens mål att minska den administrativa bördan för svenska företag.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet överväger kommissionen att göra en översyn av regelverken för bl.a. geografiska ursprungsbeteckningar som skulle omfatta fyra förordningar om jordbruksprodukter och livsmedel (EU-förordning nr 1151/2012), vin (EU-förordning nr 1308/2013), aromatiserade viner (EU-förordning nr 251/2014) samt om spritdrycker (EU-förordning nr 110/2008). Syftet med översynen skulle vara att förenkla regelverken, och kommissionen har efterfrågat medlemsstaternas synpunkter på en eventuell översyn. Inom Regeringskansliet pågår beredning av ett svar till kommissionen.

Utskottets ställningstagande

Mot bakgrund av det som anförts ovan avstyrker utskottet motion 2014/15:2931 (SD).

Märkning av kött som slaktats utan bedövning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena och om märkning av kött som slaktats utan bedövning samt motionsyrkandet om märkning av mat som producerats genom tvångsmatning.

Jämför reservation 13 (SD).

Motionerna

I motion 2014/15:1026 av Richard Jomshof och Roger Hedlund (båda SD) yrkande 2 föreslås att kött från djur som slaktats utan bedövning och som säljs i Sverige ska märkas med en tydlig varningstext. I yrkande 3 föreslås vidare att Sverige i EU ska driva frågan om att kött från djur som slaktats utan bedövning ska märkas med en tydlig varningstext inom EU.

Många svenskar äter i dag kött från djur som halal- eller koscherslaktats utan att veta om det. Kött från djur som slaktats och avblodats utan bedövning bör, innan Sverige fått till ett importförbud, märkas med en tydlig varningstext för att möjliggöra för konsumenterna att välja bort dessa produkter.

I motion 2014/15:1286 av Sten Bergheden (M) yrkande 2 föreslås att man ser över möjligheten att det ska framgå på förpackningen om djuret har bedövats vid halal- och koscherslakten. I yrkande 1 framhålls vidare att Sverige bör se över möjligheten att lyfta frågan om halal- och koscherslaktat kött i EU.

I Sverige är det förbjudet att genomföra obedövad slakt, vilket innebär att även halal- och koscherslakt genomförs med bedövning i Sverige. Dock är det tillåtet med obedövad religiös slakt i flera EU-länder, vilket gör att importerat kött kan komma från djur som slaktats utan bedövning.

För att konsumenterna som vill ha vanligt slaktat svenskt kött bör det tydligt framgå på förpackningarna att köttet är slaktat enligt halal- och koscherslaktmetoden och om djuret har varit bedövat innan eller inte.

I motion 2014/15:2491 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (SD) yrkande 2 framhålls behovet av en tydlig märkning av mat som producerats genom tvångsmatning.

Till dess att försäljningen eller användandet av mat som gåslever inte längre förekommer i Sverige bör regeringen verka för en tydlig märkning av mat producerad genom tvångsmatning.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

I ett svar på en interpellation (2012/13:96) den 23 april 2012 om slakt utan bedövning anförde dåvarande landsbygdsministern bl.a. följande. Reglerna för märkning av livsmedel tas fram gemensamt av medlemsländerna i EU. Inom ramen för EU:s strategi för djurskydd och djurs välbefinnande 2012–2015 har

kommissionen tagit initiativ till att genomföra en undersökning om möjligheten att ge konsumenterna relevant information om bedövning av djur vid slakt, och resultatet skulle presenteras under 2013.

Regeringen har i skrivelse 2013/14:75 redovisat att kommissionen har tagit initiativ till en undersökning om märkning av kött från obedövad slakt. Regeringen anförde vidare att inväntar kommissionens rapport som skulle ha presenterats under 2013, men som ännu inte har publicerats. Avsikten är att gemensamma EU-bestämmelser ska diskuteras med utgångspunkt i den kommande rapporten.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet har resultatrapporteringen från kommissionens undersökning försenats.

När det gäller frågan om tvångsmatning har utskottet hämtat in följande information från Näringsdepartementet. I rådets direktiv 98/58/EG av den 20 juli 1998 fastställs de huvudprinciper som gäller i unionen för skydd av animalieproduktionens djur, inbegripet djur för produktion av fet ank- och gåslever (foie gras).

Inom ramen för europeiska konventionen om skydd av animalieproduktionens djur antogs i juni 1999 tre rekommendationer för skydd av ankor och gäss. Rekommendationerna fastställer att tvångsmatning av ankor och gäss endast ska vara tillåtet i de länder där det redan förekommer och att dessa länder bör uppmuntra forskning om alternativa produktionsmetoder för att framställa foie gras. Rekommendationerna omfattar vidare hur djuren ska hållas vid sådan produktion, t.ex. ska ankor inte hållas i individuella burar.

I en rapport från EU:s vetenskapliga kommitté för djurs hälsa och välbefinnande, som presenterades 1998, drogs slutsatsen att tvångsmatning av ankor och gäss, så som den då utövades, inte var förenligt med ett gott djurskydd.

Rådets direktiv 98/58/EG om skydd av animalieproduktionens djur innehåller ett krav på att djur ska utfodras med hälsosamt foder som är lämpligt för djurens ålder och art och som ges till dem i tillräcklig mängd för att hålla dem vid god hälsa och tillgodose deras näringsbehov. Det finns också ett förbud mot att ge foder eller vätska på ett sätt eller med ett sådant innehåll som kan orsaka onödigt lidande eller skada (punkt 14 i bilagan till direktivet).

Det finns dock ingen EU-lagstiftning som uttryckligen förbjuder gås- och ankleverproduktion genom tvångsmatning. På EU:s inre marknad råder fri rörlighet av varor, tjänster, personer och kapital. En vara som är lagligen tillverkad eller till salu i ett EU-land kan även säljas i alla andra länder som ingår i den inre marknaden (principen om ömsesidigt erkännande).

Regler om livsmedelsinformation till konsumenterna antogs 2011 genom förordning (EU) nr 1169/2011. Det är vidare alltid möjligt för företagaren att lämna frivillig information på förpackningen eller på ett andra sätt informera konsumenten.

Kommissionen har påbörjat en översyn av handelsnormerna för fjäderfäkött som bl.a. omfattar minimihandelsnormer för ank- och gåslever

(förordning (EG) nr 543/2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1234/2007 när det gäller handelsnormerna för fjäderfäkött). Kommissionen väntas presentera ett förslag till reviderade handelsnormer under 2015.

Utskottets ställningstagande

Mot bakgrund av det anförda föreslås att motionerna 2014/15:1026 (SD) yrkandena 2 och 3, 2014/15:1286 (M) yrkandena 1 och 2 samt 2014/15:2491 (SD) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd.

Utreda effekter av tillsatser i livsmedel och regler om innehållet i mat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att utreda tillsatsers effekter och ett motionsyrkande om en strategi med regler om innehållet i mat.

Motionerna

I motion 2014/15:1302 av Johnny Skalin (SD) föreslås på ett övergripande och seriöst plan, via oberoende och statligt finansierade forskare, en utredning av tillsatsers effekter – i kombination eller enskilt – i livsmedel samt att regeringen utifrån resultatet skyndsamt föreslår riksdagen lämpliga åtgärder.

I livsmedel tillförs en rad olika tillsatser som förtjänar en ökad tillsyn för att se till att konsumenterna inte utsätts för onödiga risker. Särskilt bör man utreda den eventuella risken med blandningar av tillsatser och de effekter tillsatserna kan leda till tillsammans med tillsatser från andra livsmedel. Men det bör även utredas vilka risker enskilda tillsatser som t.ex. smakförstärkare eller olika typer av sötningsmedel medför. För att garantera ett gott resultat bör fokus ligga på riskvärdering utifrån de instanser som lämnar in riskbedömningar och utan hänsyn tagen till vad EU rekommenderar eller kräver.

I motion 2014/15:2382 av Saila Quicklund (M) yrkande 2 framhålls behovet av en tydlig strategi med regler om innehållet i mat. Motionären anför att regeringen bör gå fram med tydliga signaler till tillverkare och producenter om vad maten får innehålla. Detta innebär att vi ska utforma en tydlig strategi på EU-nivå med regler om innehåll av kemikalier i mat och foder. I strategin ska tydliga spelregler och lagstiftning finnas till livsmedelsverket och annan myndighet som ska utföra kontinuerliga inspektioner på likväl inhemska varor som importvaror, inklusive uppföljning och utvärderingar. Vidare ska uteslutningsklausuler användas i de fall man inte uppfyller krav på uppsatta lagar och regler.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

När det gäller tillsatser i livsmedel har utskottet tidigare (bet. 2012/13:MJU9) anfört följande. Tillsatser i livsmedel regleras genom ett omfattande regelverk som är harmoniserat inom EU. Den övergripande förordningen är Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1333/2008 om livsmedelstillsatser. Den syftar till att säkerställa en effektivt fungerande inre marknad samt en hög skyddsnivå för människors hälsa och en hög nivå på konsumentskyddet.

För att en tillsats ska få användas i livsmedel måste den vara godkänd för livsmedlet i fråga. Tillsatserna godkänns av Europaparlamentet och Europeiska rådet för användning inom hela EU. Tillsatser får inte vilseleda konsumenterna eller utgöra någon hälsorisk, och de ska dessutom vara av värde för konsumenten eller nödvändiga för livsmedlets hantering för att kunna bli godkända. För hälsoriskbedömningar av livsmedelstillsatser tar EU-kommissionen hjälp av den europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (Efsa). Alla ansökningar granskas även av medlemsstaternas experter som i Sveriges fall är Livsmedelsverket enligt uppgifter från Landsbygdsdepartementet.

Efsas uppdrag är att ge oberoende, högkvalitativ vetenskaplig rådgivning om möjliga risker i livsmedelskedjan från producent till konsument. Efsa ska också öppet informera alla berörda parter, t.ex. myndigheter, livsmedelsbranschen och konsumenterna, om dessa risker.

För att pröva om tillsatserna eventuellt är skadliga görs studier på försöksdjur, t.ex. råttor, innan tillsatserna eventuellt godkänns. Med utgångspunkt från den högsta dos av ett ämne som försöksdjuren kunnat tillföras dagligen under sin livstid utan att skadliga effekter kan påvisas fastställs den s.k. nolleffektdosen. Nolleffektdosen uttrycks i milligram per kilo kroppsvikt och dag. För att få en betryggande säkerhetsmarginal tar man sedan som regel en hundradel av detta värde och får då ADI-värdet för människor. Acceptabelt dagligt intag (ADI) är ett mått på hur mycket av olika tillsatsämnen i våra livsmedel som man kan äta utan att det medför hälsorisker. ADI-värdet anger hur mycket en människa kan utsättas för under hela sin livstid utan att det medför någon hälsorisk.

När tillsatser bedöms beaktar Efsa även om det finns en hälsorisk när flera olika tillsatser används samtidigt. Detta kallas samverkans effekter eller ibland cocktaileffekter. Såväl Livsmedelsverket som Efsa är väl medvetna om problemen med att samverkans effekter i enstaka fall kan förekomma, och det pågår ett aktivt arbete för att öka kunskapen inom detta område.

Utöver vad som redovisats ovan konstaterar utskottet att Livsmedelsverket gör bedömningar och hanterar risker och andra krav som finns för användning av en tillsats exempelvis genom att stifta lagar eller föreskrifter, bestämma gränsvärden eller informera. En restriktiv användning av tillsatser tillämpas för både barn och vuxna, och ingår i varje godkännande av tillsatsers användning. Vidare bör uppmärksammas att Efsa, på uppdrag av

kommissionen, genomför en granskning av alla tillsatser. Detta arbete fortgår fram till 2020.

När det gäller att utforma en strategi på EU-nivå med regler för innehållet i mat omfattar EU-regelverket i dag hela livsmedelskedjan, från foder till livsmedel liksom regler för kontroll av efterlevnaden. Syftet med EU:s livsmedelslagstiftning är en hög skyddsnivå för människors hälsa och för konsumenternas intressen när det gäller livsmedel.

De olika rättsakterna om skadliga ämnen som miljöföroreningar, rester av bekämpningsmedel respektive veterinärmedicinska rester i livsmedel uppdateras kontinuerligt. I rådets förordning (EEG) nr 315/93 om främmande ämnen slås exempelvis fast att livsmedel som innehåller ett främmande ämne i en mängd som inte kan godtas med hänsyn till folkhälsan, i synnerhet vad gäller giftighet, inte får släppas ut på marknaden. Med främmande ämnen avses substanser som kan härröra från hanteringen av livsmedlen under eller efter produktionen eller miljöföroreningar. Halten av främmande ämnen ska hållas så låg som rimligen är möjligt med hjälp av god tillverkningssed. För att skydda folkhälsan ska högsta tillåtna halter, s.k. gränsvärden, fastställas för ämnen i livsmedel.

I de gemensamma reglerna för kontroll ställs krav på medlemsländerna att utöva kontroll och att se till att ha resurser för att utöva kontroll. De regler som gäller för EU:s medlemsländer gäller även för varor som importeras från tredjeländer. Regler för importkontroll finns, och importen styrs till utpekade gränskontrollstationer för att det ska vara möjligt att utföra kontrollen. Kommissionens eget kontrollorgan kontoret för livsmedels- och veterinära frågor (Food and Veterinary Office) granskar medlemsländernas arbete med kontrollen av hela livsmedelskedjan, från foder till livsmedel. Livsmedelsföretag har ansvaret för att livsmedel som inte uppfyller kraven i lagstiftningen inte sätts ut på marknaden. Myndigheternas uppgift är att kontrollera att företagen har system på plats för att kunna leva upp till det kravet.

Vidare bör i detta sammanhang framhållas att EU har ett system för snabb varning om hälsovådliga livsmedel (Rapid Alert System for Food and Feed, RASFF), som gör det möjligt att snabbt sprida information till alla medlemsländer om man i något medlemsland upptäcker att livsmedel utgör en risk för hälsan. Tack vare det systemet kan medlemsländerna agera koordinerat och snabbt vidta åtgärder.

Utskottets ställningstagande

Mot bakgrund av det anförda är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motionerna 2014/15:1302 (SD) och 2014/15:2382 (M) yrkande 2. Motionerna avstyrks därmed.

Hantering av viltprodukter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden och om att förenkla reglerna för försäljning och hantering av vildsvinsprodukter.

Jämför reservation 14 (M).

Motionerna

I motion 2014/15:1073 av Magnus Oscarsson (KD) framhålls behovet av att förenkla reglerna för försäljning av vildsvinsprodukter.

Stammens utveckling är sådan att de nuvarande regelverken helt enkelt inte är hållbara. Incitamenten för enskilda jägare att ägna sig åt vildsvinsjakt måste öka. Ett av de största problemen är det omständliga förfarandet vid försäljning och tillvaratagande av vildsvinskött. Exempelvis krävs att köttet hanteras i s.k. vilthanteringsanläggningar, dvs. slakterier för vilt som godkänts av Livsmedelsverket. Därutöver gäller för vildsvin mycket kostsamma undersökningar om förekomsten av trikiner, som ska genomföras av personer som genomgått speciella utbildningar och fått godkännande av livsmedelsverket. Trikinester är nödvändiga, men det måste gå att hitta ett sätt att göra det både billigare och enklare. Regelbördan kring vildsvinsprodukter är ett av de mest uppenbara hindren för en intensifierad jakt.

Även i motion 2014/15:1248 av Sten Bergheden (M) yrkande 2 framhålls vikten av att förenkla reglerna för hantering av vildsvinsprodukter.

Reglerna för hantering av vildsvinskött är många och kräver bl.a. fler undersökningar och intyg än för annat viltkött, vilket är bra för livsmedelssäkerheten. Men det riskerar att göra att vildsvinsjakt kan upplevas som komplicerat och att jägarna därmed avstår. Problemet har uppmärksamats, och Livsmedelsverket har tidigare lämnat förslag på nya regler som skulle förenkla hanteringen och försäljningen av vildsvinskött för enskilda jägare. Kontrollproceduren för försäljning är dock fortfarande omfattande och kostsam. För att minska de skador som vildsvin för med sig på skog och jordbruk och i trafiken måste det bli enklare och mer lönsamt för jägarna att sälja vildsvinskött.

I yrkande 3 framhålls behovet av att se över systemet för avgifter vid trikinprover och ta bort avgiften vid trikinprover. Vidare betonas i yrkande 4 vikten av att öka marknadsföringen av vildsvinskött och annat viltkött och att offentliga matinrättningar om möjligt bör servera mer viltkött.

I kommittémotion 2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 6 uppmärksammas behovet av att verka för fler vilthanteringsanläggningar.

Det är viktigt att vi har vilthanteringsanläggningar i hela landet för att på ett bra sätt kunna få ut mer vilt till konsumentledet. Vidare föreslås att jägare ska få sälja mindre mängder vildsvinskött direkt till konsumenten endast med krav att det är testat för trikiner (yrkande 9). Jägare som säljer kött ska

presentera intyg på att köttet testats för trikiner. Eftersom förslaget endast gäller småskalig försäljning direkt till konsumenten kommer berörda jägare att kunna hållas direkt ansvariga för det kött de säljer. För att säkerställa att de har erforderlig kunskap kan det övervägas om jägaren måste genomgå en viltundersökningsutbildning med ett avsnitt om trikiner för att få sälja vildsvinskött.

I motion 2014/15:2078 av Agneta Gille och Helén Pettersson i Umeå (båda S) betonas att det är angeläget att få fram ett nytt system som både är säkert ur ett hälsoperspektiv och leder till ett minskat hinder för jakt, slakt och försäljning av vildsvin. Regeringen bör därför fortsätta att analysera frågan om jakt på och slakt av vildsvin.

Motionärerna påpekar att Livsmedelsverket har lämnat ett detaljerat förslag till ett alternativt system inom vilket en jägare ska kunna leverera små mängder vildsvin och kött av vildsvin direkt till konsumenter och lokala detaljhandelsanläggningar som levererar direkt till konsumenter. Förslaget, som har remissbehandlats och beretts i Regeringskansliet har visat sig innebära så höga kostnader för jägaren att det troligen inte leder till ökad jakt på vildsvin samt innebära ökade kostnader i hantering för myndigheterna.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Utskottet har tidigare behandlat frågan om försäljning av vildsvinsprodukter (2013/14:MJU21). Av redovisningen framgår att regeringen vid två tillfällen, 2008 och 2010, har gett Livsmedelsverket i uppdrag att överväga möjligheterna för jägare att sälja mindre mängder vildsvin och kött av vildsvin utan krav på besiktning i en vilthanteringsanläggning. Bakgrunden till uppdragen var att vildsvin är mottagliga för trikiner, dvs. parasitära maskar som kan smitta från djur till människa. De nuvarande reglerna innebär att nedlagda vildsvin måste levereras till vilthanteringsanläggningar för en offentlig trikinprovtagning innan de får avyttras. Godkända slaktkroppar kontrollstämplas i dag på vilthanteringsanläggningen efter en negativ trikinprovtagning.

Det första uppdraget till Livsmedelsverket innefattade bl.a. en kartläggning av olika faktorer som hade betydelse i detta sammanhang. Det andra uppdraget avsåg en fördjupad analys av möjligheterna för jägare att sälja mindre mängder vildsvinsprodukter utan krav på besiktning i en vilthanteringsanläggning. Möjligheten att låta jägare eller andra utbildade provtagare (utanför vilthanteringsanläggningarna) ta prover för trikinundersökning analyserades djupare, särskilt med avseende på hur livsmedelssäkerhet och spårbarhet kunde bibehållas. Uppdraget redovisades till regeringen den 30 maj 2011 (Livsmedelsverket, Redovisning av regeringens andra uppdrag i fråga om villkor för försäljning av produkter av vildsvin).

I rapporten redovisar Livsmedelsverket ett detaljerat förslag till ett alternativt system inom vilket en jägare ska kunna leverera små mängder vildsvin och kött av vildsvin direkt till konsumenter och lokala

detaljhandelsanläggningar som levererar direkt till konsumenter. Det framgår att trikinos är en allvarlig zoonos (smitta mellan djur och människor), och därför måste allt vildsvinskött som ska göras tillgängligt på marknaden enligt gällande regler föras till en vilthanteringsanläggning som godkänts av Livsmedelsverket för uppslaktning och veterinära kontroller, bl.a. besiktning efter slakt och individuell trikinprovtagning. Livsmedelsverket ansåg att både det nuvarande systemet och det alternativa system som föreslås i rapporten är de system som Livsmedelsverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten har bedömt som tillräckligt säkra för att skydda konsumenterna. I det alternativa systemet föreslås att en jägare:

- får sälja upp till 52 vildsvin per år förutsatt att jägaren får tillstånd
- utbildar sig särskilt om trikinos
- trikintestar köttet
- skickar prov till ett ackrediterat laboratorium
- meddelar kontrollmyndigheten varje planerad leverans
- ger en köpare en kopia på provsvaret och låter sig kontrolleras av kontrollmyndigheten.

I detta system blir jägaren fullt ut ansvarig från trikinprovtagningen till leveransen av vildsvinsprodukter. Jägare med tillstånd från kontrollmyndigheten registreras i ett rikstäckande dataregister. En tillståndsavgift beräknas uppgå till ca 1 000 kronor per ansökan. Till det kommer den årliga kontrollkostnaden som beräknas till ≥ 6 000 kronor per vildsvinsjägare och kostnaden för trikinanalyser (100–250 kronor per prov). Den uppskattade initiala kostnaden för en anpassning av Livsmedelsverkets systemstöd uppgick till 3 miljoner kronor.

Livsmedelsverkets förslag har remissbehandlats. Utgångspunkten var att allt vildsvinskött som når konsumenterna ska vara lika säkert oavsett distributionssätt. Detta innebär att offentlig kontroll måste vara möjlig i alla tänkbara system. En aspekt som beaktades är vikten av att konsumenternas förtroende för produkten inte äventyras. Enligt Landsbyggsdepartementet skulle konsekvenserna av förslaget leda till att en ny, relativt omfattande lagstiftning infördes med ökade kostnader som följd. Det är tveksamt om jägarna kommer att vilja ansluta sig till det alternativa systemet, och ett genomförande av förslaget bedömdes inte ha någon inverkan på vildsvinsstammen. Till följd av detta har regeringen inte presenterat några förslag till en ändrad reglering. Utskottet konstaterade då att frågan om att förenkla reglerna för hanteringen av vildsvinsprodukter var utredd. Resultatet visar att det finns både nackdelar och osäkerheter med ett nytt system.

Utskottet uppmärksammade att både björn och vildsvin kan vara bärare av trikiner, och den ovannämnda redovisningen gäller därmed för båda djurslagen. Björn omfattas också av Citeskonventionen (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora). Syftet med Citeskonventionen är att reglera handeln med hotade arter för att undvika

att de utrotas och för att säkerställa ett hållbart uttag från naturen. Citesreglerna innebär en viss ökning av administration för alla som hanterar exemplar av Citeslistade arter. Det finns vidare EU-bestämmelser om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem (se vidare 2010/11:MJU14 s. 11 och 2009/10:MJU10 s. 10).

Europeiska livsmedelssäkerhetsmyndighetens (Efsa) årliga rapport om zoonoser publicerades i februari 2014. Enligt rapporten ökade antalet fall av trikinos hos människor med drygt 12 procent i EU under 2012 jämfört med 2011, men fallen var fortfarande på en lägre nivå än under 2008–2009 då flera hundra trikinosfall rapporterades från Bulgarien och Rumänien. De två viktigaste källorna till smitta i EU är kött från tamgrisar som inte har undersökts för trikiner och vildsvinskött.

Utskottet uppmärksammade att Jordbruksverket har presenterat en rapport: Från skog till krog – Vilka hinder motverkar mer vildsvinskött på marknaden? (2013:28). I rapporten ringar man in fyra huvudsakliga hinder som gör att det inte finns mer vildsvinskött på marknaden: hanteringen, kostnaderna, priserna och okunskap hos konsumenterna. Dessa hinder hänger ihop, och därför är det inte bara ett enstaka hinder som motverkar mer kött på marknaden. Om mer vildsvinskött ska kunna nå marknaden framöver måste hela marknaden hänga med, vilket förutsätter att hela kedjan, från jägare till konsument, fungerar och är redo. I dagsläget är inte hela kedjan redo. Jägarförbund och vilthanteringsanläggningar ser främst sina egna problem och inte varandras. Dessutom måste konsumenterna få upp ögonen för vildsvinskött och både våga och vilja äta det.

När det gäller marknadsföring av viltprodukter framhöll utskottet att det i Jordbruksverkets regleringsbrev för 2013 avsattes medel om 1 000 000 kronor till Svenskt Viltkött KNF Ekonomisk förening (Svenskt Viltkött) för att föreningen skulle ta fram branschriktlinjer för hur en godkänd vilthanteringsanläggning kan vara utformad och för hur det fällda viltet ska hanteras av jägaren vid leverans till en vilthanteringsanläggning.

Svenskt Viltkött har sedermera tagit fram branschriktlinjer för hur ett godkänt slakteri kan vara utformat. Cirka 60 vilthanteringsanläggningar har anslutit sig till Svenskt Viltkött, som även har utbildat ett tiotal instruktörer för att utbilda viltundersökare. De har på sin webbplats lagt upp vilthanteringsanläggningar på en karta och kommer också att lägga dit uppsamlingscentraler för att underlätta för jägare att förmedla överskottskött till vilthanteringsanläggningar.

Likaså har Livsmedelsverket återrapporterat sitt regeringsuppdrag om Sverige – det nya matlandet som avser stöd till småskaliga slakterier, vilket även gäller för vilt. Livsmedelsverket har sedan 2005 haft i uppdrag från regeringen att förbättra förutsättningarna för de mindre slakterierna. Under åren 2008–2010 öronmärktes 9 miljoner kronor av Livsmedelsverkets anslag för nedsättning av kontrollavgifterna. För perioden 2011–2013 höjdes beloppet till 12 miljoner kronor per år. År 2012 infördes även ett anslag om 90 miljoner kronor som har öronmärkts för att stärka livsmedelsföretagarnas

konkurrenskraft genom en sänkning av avgifterna för den officiella kontrollen vid slakterier.

Utskottets ställningstagande

Med det anförda föreslås att motionerna 2014/15:1073 (KD), 2014/15:1248 (M) yrkandena 2–4, 2014/15:2977 (M) yrkandena 6 och 9 och 2014/15:2078 (S) lämnas utan vidare åtgärd i den mån de inte kan anses vara tillgodosedda.

Regelförenkling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller ett motionsyrkande om att regeringen ska ge Livsmedelsverket ett särskilt uppdrag att i konsumenternas intresse arbeta för att säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor utformas så att företagande inom livsmedelssektorn underlättas. Riksdagen avslår motionsyrkanden om en översyn av livsmedelslagstiftningen inklusive de nationella, mer långtgående regler samt om att förenkla gårdsförsäljningen av livsmedel.

Jämför reservation 15 (S, MP).

Riksdagen bifaller vidare ett motionsyrkande om att en kartläggning bör genomföras över vilka myndighetskontakter livsmedelsföretag måste ha på regional och kommunal nivå i syfte att på sikt kunna minska företagets regelbörda.

Jämför reservation 16 (S, MP).

Motionerna

I motion 2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 12 föreslås att Livsmedelsverket ska få i uppdrag att i konsumenternas intresse arbeta för att säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor utformas så att företagande inom livsmedelssektorn underlättas.

I yrkande 13 föreslås vidare att en kartläggning genomförs över vilka myndighetskontakter livsmedelsföretag måste ha på regional och kommunal nivå i syfte att på sikt kunna minska företagets regelbörda.

I kommittémotion 2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 6 betonas vikten av att förbättra den svenska tillämpningen av EU:s livsmedelslagstiftning och se över de mer långtgående reglerna.

Sedan Sverige gick med i EU är livsmedelslagstiftningen i stor utsträckning EU-gemensam. Visst utrymme ges dock att på nationell nivå införa ytterligare krav på bl.a. kontroller. Motionärerna menar att nationella, mer långtgående regler riskerar att försvaga svenska livsmedelsproducenters konkurrenskraft än mer och medför en ökad administration och kostnad för främst små livsmedelsproducenter.

Enligt motion 2014/15:662 av Jan Ericson (M) behövs en översyn av lagstiftningen om livsmedelshantering för att förenkla regelverket och ta bort onödiga hinder och förbud.

Livsmedelslagens regler om livsmedelshantering skapar problem i det praktiska livet för föreningsliv, småföretagare och många andra. Ibland beror det på regelverket i sig, ibland beror det på olika tolkningar av regelverket beroende på vilken kommun och vilka inspektörer som sköter tillsynen. Onödigt detaljerade regler och onödiga förbud motverkar såväl småföretagande som ett aktivt föreningsliv.

I motion 2014/15:665 av Jan Ericson (M) yrkande 2 framhålls att regelverket för gårdsförsäljning av livsmedel bör förenklas.

På landsbygden finns i dag ett stort antal små livsmedelsföretag. Dessa är viktiga för det lokala näringslivet och den lokala försörjningen och arbetsmarknaden. Tyvärr är det dyrt, krångligt eller rent av förbjudet att sälja en del av de produkter som tillverkas på lokala gårdar i en gårdsbutik. Detta hotar i sin tur både miljön, turistnäringen, företagsklimatet och arbetsmarknaden på landsbygden.

Kompletterande uppgifter

I förordningen (2009:1426) med instruktion för Livsmedelsverket framgår att Livsmedelsverket bl.a. har som uppgift att i konsumenternas intresse arbeta för säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshantering och bra matvanor. Vidare ska myndigheten informera konsumenter, företag och andra intressenter i livsmedelskedjan om gällande regelverk, kostråd och andra viktiga förhållanden på livsmedelsområdet. Regeringen har vidare beslutat om en komplettering av instruktionen, som började gälla den 1 januari 2015, som innebär att myndigheten ska underlätta och skapa goda förutsättningar för företagande i livsmedelssektorn.

När det gäller frågan om att se över de mer långtgående reglerna styrs livsmedelsområdet av både nationell lagstiftning (livsmedelslagen, livsmedelsförordningen samt olika föreskrifter och allmänna råd) och olika direkt bindande EU-förordningar och EU-direktiv som införts i nationell lagstiftning. En stor del av livsmedelsområdet är totalharmoniserat, vilket innebär att det inte är tillåtet för de enskilda medlemsstaterna i EU att ha vare sig strängare eller mer liberala bestämmelser. Grunden för EU:s livsmedelslagstiftning är skydd av konsumenternas hälsa och underlättande av handeln genom att alla medlemsstater har samma regler. De grundläggande bestämmelserna inom livsmedelsområdet finns i livsmedelslagen (1971:511). Lagen ger regeringen bemyndigande att meddela ytterligare föreskrifter, vilket har skett i livsmedelsförordningen (1971:807). Regeringen har i sin tur gett Livsmedelsverket befogenhet att meddela detaljföreskrifter, vilka publiceras i Livsmedelsverkets författningssamling (LIVSFS).

När det gäller förslag om att kartlägga vilka myndighetskontakter livsmedelsföretag måste ha har, enligt uppgift från Näringsdepartementet, ingen sådan kartläggning utförts eller planerats.

När det gäller frågan om att göra det enklare att bedriva gårdsförsäljning har Livsmedelsverket tagit fram förslag till nationella föreskrifter om direkta leveranser av små mängder primärprodukter och visst slags kött. Sverige har notifierat förslaget till kommissionen som kommer att behandla ärendet under 2015.

EU-bestämmelserna om livsmedelshygien är inte tillämpliga på primärproducenters leveranser av små mängder primärprodukter och visst slags kött direkt till konsumenten och lokala detaljhandelsanläggningar. Medlemsstaterna är dock skyldiga att anta nationella hygienbestämmelser för sådana leveranser. Genom Livsmedelsverkets föreskrifter förtydligas begreppen ”små mängder” och ”lokalt” för de olika typerna av produkter samt fastställs vilka hygienbestämmelser som ska gälla för denna typ av leveranser. Härigenom skapas förutsättningar för att på ett enklare sätt kunna sälja små mängder primärprodukter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regelverken som rör företag i primär- och livsmedelsproduktion i hög utsträckning är gemensamma för EU:s inre marknad. Det gör att alla nationella regler och krav som går utöver den EU-gemensamma lagstiftningen riskerar att försämra konkurrenssituationen för de svenska företagen. Utskottet anser därför att nationella, mer långtgående regler alltid bör vara väl motiverade och prövas noga. Det kan också finnas lagar och regler som slår orättvist i olika delar av landet och som kan behöva anpassas till de villkor som råder i gles- och landsbygd eller i särskilda sektorer. Det finns också krav som slår på ett orimligt sätt mot småföretagare i glesbygd. Förståelsen för företagande på landsbygden behöver öka. På så sätt skapar vi bättre förutsättningar för livskraftiga företag och regional utveckling. Utskottet anser därför att Livsmedelsverket bör ges ett särskilt uppdrag att i konsumenternas intresse arbeta för att säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshandlingen och bra matvanor utformas så att företagande inom livsmedelssektorn underlättas. Detta bör ges regeringen till känna. Därmed tillstyrks motion 2014/15:2974 (C, M, FP, KD) yrkande 12. Motionerna 2014/15:662 (M), 2014/15:665 (M) yrkande 2 och 2014/15:2976 (M) yrkande 6 lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet betonar vikten av att ta ytterligare steg för att förenkla för livsmedelsföretagen. Det ska vara enkelt att driva företag, och målet bör ständigt vara att minska regelkrånglet där det är möjligt. Utskottet anser därför att det bör kartläggas vilka myndighetskontakter livsmedelsföretag måste ha på regional och kommunal nivå för att på sikt kunna minska företagens regelbörda. Detta bör ges regeringen till känna. Därmed tillstyrks motion 2014/15:2974 (C, M, FP, KD) yrkande 13.

Rökta matprodukter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att införa kostrekommendationer i stället för gränsvärden och tvingande förbud för rökta matprodukter.

Motionen

I motion 2014/15:2468 av Per Bill (M) anförs att det bör övervägas att införa kostrekommendationer i stället för gränsvärden och tvingande förbud för rökta matprodukter. I enlighet med EU-förordning nr 835/2011 kommer den tillåtna halten av polycykliska aromatiska kolväten (PAH) i rökta animaliska matprodukter att sänkas från 5,0 mikrogram per kilo till 2,0 mikrogram per kilo den 1 september 2014. EU-bestämmelserna på detta område riskerar att slå ut lokala, småskaliga matproducenter samtidigt som de stora livsmedelsfabrikerna gynnas. Sverige bör vidare verka för att EU:s regelverk inte i onödan hindrar småskalig livsmedelsproduktion och i det här sammanhanget samverka med Finland, vilket kan leda till ökade chanser till framgång.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

När det gäller rökta animaliska livsmedel har utskottet tidigare (bet. 2012/13: MJU9 s.12) anfört följande. PAH i rökta animaliska livsmedel bildas vid traditionell rökning av livsmedel. Genom kommissionens förordning (EG) nr 1881/2006 om fastställande av gränsvärden för vissa främmande ämnen i livsmedel regleras hur mycket PAH som får finnas i de rökta produkterna. Enligt kommissionens förordning (EU) nr 835/2011 om ändring av förordning (EG) nr 1881/2006 har gränsvärdena ändrats för PAH i livsmedel. Gränsvärdet för rökt kött och rökta köttprodukter samt rökt fisk och rökta fiskprodukter är 5,0 mikrogram per kilo våtvikt för indikatorsubstansen bens(a)pyren. Den 1 september 2014 sänktes gränsvärdet för bens(a)pyren till 2,0 mikrogram per kilo våtvikt. I rökgaserna finns även andra skadliga ämnen som svaveloxid, dioxiner och tungmetaller.

Utskottet har vidare fått uppgifter från Landsbygdsdepartementet och Livsmedelsverket om PAH. Dessa ämnen kontrolleras årligen i ett nationellt kontrollprogram. Eftersom Livsmedelsverket i kontrollen har sett att värdena i de traditionellt rökta produkterna ibland överskrider gränsvärdet har verket i informationssyfte tagit fram råd till tillverkarna om hur PAH kan sänkas genom att modifiera rökningssprocessen. Även inom FN:s program för livsmedelsstandarder (Codex Alimentarius) har det tagits fram ett förslag till praxis för att minska förekomsten av PAH vid rökning. En del företag med traditionell rökning (ved eller glödbädd direkt under produkten, basturökning)

klarar gränsvärdena. Tekniken i sig kommer inte att förbjudas. En del företag kommer dock att ha svårt att klara omställningen till de nya, lägre gränsvärdena.

För att tillmötesgå synpunkter från Sverige valde kommissionen att vänta med införandet av de sänkta gränsvärdena till 2014. Livsmedelsverket försöker underlätta för företagen genom information om regelverket och genom råd om efter vilka principer räkningssprocessen kan ändras för att produkterna inte ska få tjärämnen i halter som anses ohälsosamma.

Ett eventuellt undantag för svensk del i fråga om PAH skulle föregås av ett ansökningsförfarande hos kommissionen som innebär en omfattande dokumentation och argumentation. Ett undantag från bestämmelserna skulle bl.a. innebära att ytterligare åtgärder måste vidtas. Sådana åtgärder kan exempelvis vara omfattande kostrekommendationer riktade till storkonsumenter och utökad eller särskild kontroll av att produkter med PAH-halter som överstiger gränsvärdet inte förs ut till andra medlemsländer. Landsbygdsdepartementet bedömer att sådana åtgärder är kostsamma för myndigheterna att såväl genomföra som kontrollera.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet har ett flertal andra EU-medlemsstater framfört till kommissionen att man har vissa problem att nå de nya gränsvärdena för PAH-ämnen. Under 2017 väntas frågan åter komma upp för diskussion i EU:s genomförandekommittéer.

Utskottets ställningstagande

Med hänvisning till det som anförts ovan föreslår utskottet att motion 2014/15:2468 (M) lämnas utan vidare åtgärd.

Mål för offentlig konsumtion av ekologiska livsmedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om nationellt mål om offentlig konsumtion av ekologiska livsmedel.

Jämför reservation 17 (V).

Motionen

I kommittémotion 2014/15:255 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2 föreslås att ett nationellt mål antas om att 50 procent av den offentliga livsmedelskonsumtionen till 2020 bör bestå av certifierade ekologiska produkter.

I motionen understryks att Sverige måste ha tydliga nationella mål för ekologisk produktion och konsumtion för att intensivisera arbetet för ett hållbart jordbruk. De offentliga inköpen till storkök och till hotell och restauranger ökar och utgör ca 25 procent av den totala marknaden för ekologiska livsmedel

i Sverige. Av de totala livsmedelsinköpen till den offentliga sektorn var drygt 20 procent ekologiska livsmedel under 2012 enligt Ekomatcentrum. Den offentliga sektorns konsumtion har stor betydelse för ökad hållbarhet och för utveckling av landsbygden.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Frågan om mål för den offentliga konsumtionen av ekologiska livsmedel behandlades av riksdagen den 25 mars 2014 i en interpellation till dåvarande landsbygdsministern (ip. 2013/14:362). Av svaret framgår att den ekologiska livsmedelsförsäljningen ökade med totalt 1,3 miljarder kronor till 11,6 miljarder kronor 2013. Det är en ökning med 13 procent jämfört med 2012. Av alla sålda livsmedel 2013 var 4,3 procent ekologiska. Den ekologiska livsmedelsförsäljningen har fortsatt att utvecklas positivt inom den offentliga marknaden, där försäljningen ökade med 18 procent under 2013.

För att främja ekologisk produktion görs insatser inom flera områden som omfattar hela livsmedelskedjan. Förutom landsbygdsprogrammet satsade den svenska regeringen under 2013 även medel på bl.a. marknadsfrämjande åtgärder, försöks- och utvecklingsverksamhet samt forskning. Regeringens satsningar har bidragit till att stärka marknaden för ekologiska produkter.

I budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 23) anför regeringen att det behövs en långsiktig livsmedelsstrategi, för att skapa förutsättningar för tillväxt i hela livsmedelskedjan och därmed stödja en ökad svensk matproduktion och en ökning av andelen svenskt och ekologiskt i konsumtionen av livsmedel. Strategin om matproduktionen ska omfatta hela värdekedjan, från primärproduktion till konsument.

I budgetpropositionen för 2015 redovisas vidare följande om ekologisk produktion. Insatser för ekologisk produktion görs inom flera områden och omfattar hela livsmedelskedjan. Bland annat inom ramen för landsbygdsprogrammet har stöd motsvarande ca 4,5 miljarder kronor gått till ekologisk produktion under programperioden 2007–2013.

Förutom miljöersättningar för ekologisk produktion i landsbygdsprogrammet finns marknadsfrämjande åtgärder såsom certifieringsstöd och stöd till mervärden, forskning (Formas), fältforskning, Centrum för ekologisk produktion och konsumtion (Epok) vid Sveriges lantbruksuniversitet, försöks- och utvecklingsverksamhet samt Ekologiskt Forum. Även inom den förra regeringens satsning Sverige – det nya matlandet har det funnits möjlighet att söka stöd för olika ekologiska projekt.

I förslaget till landsbygdsprogram för 2014–2020 poängteras en satsning på ekologisk produktion som avser att bidra till utvecklingen av den ekologiska sektorn. Förslaget till landsbygdsprogram har överlämnats till EU-kommissionen som väntas godkänna den under våren 2015. Den pågående översynen av EU:s lagstiftning på området syftar även till ett ökat ekologiskt jordbruk i EU bl.a. genom att stärka konsumenternas förtroende för ekologiska produkter.

Vidare framgår av budgetpropositionen för 2015 (s. 73) att regeringen har höga ambitioner för att öka den ekologiska produktionen och konsumtionen. Regeringen bedömer att mer ekologisk mat kan göra jordbruket och svensk mat mer konkurrenskraftiga. Den ekologiska produktionen bidrar också till arbetet med miljö kvalitetsmålen. Det är ett gemensamt ansvar för staten, kommunerna, landstingen och branschen att följa upp och stimulera ökad efterfrågan på ekologiskt bland svenska konsumenter. Regeringens bedömning är att mer ekologisk produktion kan leda till fler jobb och stärkt konkurrenskraft för svenska livsmedelsproducenter. Regeringen bedömer att det är viktigt att skapa incitament och driva på utvecklingen av produktion och konsumtion inom den ekologiska sektorn. Regeringen avser därför att stärka förutsättningarna för det ekologiska jordbruket i Sverige.

Utskottets ställningstagande

Med det anförda föreslår utskottet att kommittémotion 2014/15:255 (V) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd.

Antibiotikaanvändning i livsmedelsproduktion

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller ett motionsyrkande om att regeringen snarast ska ta initiativ för ett ökat internationellt samarbete och engagemang för att minska överanvändningen av antibiotika inom livsmedelsproduktionen.

Motionen

I motion 2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 7 förordas att regeringen ska återkomma med ett initiativ för ett ökat internationellt samarbete och engagemang för att minska överanvändningen av antibiotika inom sjukvården och livsmedelsproduktionen före juni 2015.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

När det gäller arbetet för att främja en ansvarsfull antibiotikaanvändning har utskottet tidigare (bet. 2013/14: MJU21) framhållit följande.

Sverige är mycket aktivt i det internationella arbetet mot resistensutveckling och för en ansvarsfull antibiotikaanvändning eftersom det finns ett stort engagemang för antibiotikafrågor. Sverige agerar enligt Landsbyggsdepartementet för ett ökat globalt samarbete i alla internationella organ som arbetar med antibiotikafrågor. Alla större internationella organisationer har i dag antibiotika på sina dagordningar, och Sverige bidrar aktivt med erfarenheter och kunskap. Exempelvis är antibiotikaresistens en av

fem övergripande prioriteringar inom ramen för den generella strategin för Sveriges arbete gentemot Världshälsoorganisationen (WHO) mellan 2011 och 2015. Regeringen har avsatt särskilda medel för att stödja WHO i detta arbete, och Sverige har sänt en sekonderad expert för att på plats i WHO arbeta med antibiotikafrågorna. Vidare har regeringen beslutat om bidrag till React för att stödja WHO i deras arbete, och för att fortsätta det arbete som Sverige initierade under EU-ordförandeskapet 2009 om behovet av att ta fram nya antibiotika.

Världsoorganisationen för djurhälsa arbetar fortlöpande mot resistensutveckling, och Sverige deltar i detta arbete. Antibiotikaresistens kan spridas med livsmedel och är därför en fråga för Codexkommittén som har arbetat fram en vägledning för riskanalys och en uppförandekod om minimering av riskerna på livsmedelsområdet. Sverige har haft stort inflytande i framtagandet av vägledningen och uppförandekoden, och experter från både Livsmedelsverket och Statens veterinärmedicinska anstalt verkade för att svenska erfarenheter togs till vara i det arbetet.

Inom ramen för Organisationen för ekonomiskt samarbete och utvecklings (OECD) jordbrukskommitté har det, på svenskt initiativ, utförts en studie av antibiotikaanvändningen inom köttproduktionen.

Därutöver har Sverige fortsatt samarbetet om antibiotikaresistens inom ramen för de avtal som har upprättats mellan Sverige och Indien respektive Kina. Landsbygdsdepartementet uppger att antibiotikaresistens och en ansvarsfull antibiotikaanvändning är en av de prioriterade frågorna för regeringen, och särskilda forskningsinsatser har gjorts för åren 2013 till 2016. Det är viktigt att intensiviera arbetet med att förebygga antibiotikaresistens, och alla sektorer måste samarbeta. De ansvariga myndigheterna på human- och djursidan har därför tillsammans fått i uppdrag av regeringen att ansvara för en samverkansfunktion och en tvärsektorieell handlingsplan för ett samordnat arbete mot antibiotikaresistens i vårt land.

Övervakningen och rapporteringen av antibiotikaanvändningen när det gäller djur fungerar bra inom såväl EU som Sverige. Den harmoniserade lagstiftningen inom EU innebär att det är möjligt att samla in och jämföra data mellan medlemsländerna. Dessa kunskaper kan även användas i internationella sammanhang.

Avslutningsvis påminde utskottet om att regeringen har fastställt ett etappmål för ökad miljöhänsyn i EU:s läkemedelslagstiftning och internationellt som innebär att beslut ska ha fattats inom EU eller internationellt senast 2020 för att befintliga och eventuella nya regelverk för human- och veterinärmedicinska läkemedel i ökad utsträckning ska väga in miljöaspekter. Utskottet utgår från att regeringen fortsätter att driva frågan om globala begränsningar av antibiotika i livsmedelsproduktionen.

Utskottet har vidare fått uppgifter från Näringsdepartementet att WHO satsar på att föra antibiotikafrågan konkret framåt och ska under våren 2015 anta en handlingsplan mot antibiotikaresistens. Vidare planerar medlemmarna

i FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) att i juni besluta om en resolution om antibiotikaresistens. Sverige är pådrivande i denna process.

Inom ramen för arbetet i OECD:s jordbrukskommitté har Sverige finansierat en fördjupad analys av konsekvenser av antibiotikaanvändning inom jordbruket som kommer att publiceras i början av 2015. Vidare pågår inom EU förhandlingar i rådet om harmoniserade regler för veterinärmedicinska läkemedel som särskilt fokuserar på antibiotika.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att djur i Sverige inte får antibiotika i förebyggande syfte. Det är dock något som sker i många andra länder och som bidrar till problem med multiresistenta bakterier. Detta är ett problem som är både allvarligt och akut. I dag används mellan 300 000 och 500 000 ton antibiotika per år i världen. Av det går cirka två tredjedelar till djur. Till stor del beror det på att djuren medicineras som kompensation för att djurvälståndet är sämre.

Utskottet noterar och välkomnar att Sverige är aktivt i det internationella arbetet mot resistensutveckling och för en ansvarsfull antibiotikaanvändning. Ett fortsatt pådrivande internationellt arbete är avgörande. Utskottet anser därför att regeringen snarast ska ta initiativ för ett ökat internationellt samarbete och engagemang för att minska överanvändningen av antibiotika inom livsmedelsproduktionen. Detta bör ges regeringen till känna. Därmed tillstyrks motion 2014/15:2974 (C, M, FP, KD) yrkande 7.

Dricksvatten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om förbud mot uttag av naturgrus i områden av betydelse för dricksvattenförsörjningen.

Motionen

I motion 2014/15:2548 av Krister Hammarbergh (M) yrkande 1 föreslås att möjligheten att förbjuda uttag av naturgrus i de områden där det har betydelse för dricksvattenförsörjningen ses över.

I miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö anges som ett av delmålen att uttaget av naturgrus ska minska till högst 12 miljoner ton per år till 2010. Detta mål är uppnått. Ett nytt mål för 2020 kommer därför att fastställas. Det föreslagna målet lyder: ”År 2020 sker uttag av naturgrus bara för oundgängliga behov och i områden där de motstående intressena i form av dricksvattenbehov, natur- och kulturvärden är begränsade.”

Detta är ett nytt och rimligt synsätt. I de områden där ett uttag av naturgrus är olämpligt bör uttaget förbjudas. I de områden som har god tillgång på naturgrus och där uttaget har en begränsad påverkan bör det tillåtas.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Enligt 4 kap. 3 § miljöprövningsförordningen (2013:251) krävs tillstånd för täkt av naturgrus med undantag för markinnehavarens husbehov. För markinnehavarens husbehov av naturgrus gäller anmälningsplikt vid täkt av mer än 10 000 ton totalt uttagen mängd naturgrus. Enligt 9 kap. 6 f § miljöbalken får en täkt av naturgrus som kräver tillstånd inte komma till stånd om det med hänsyn till det avsedda användningsområdet är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt att använda ett annat material. Tillstånd får inte heller ges till uttag av naturgrus som är betydelsefullt för nuvarande och/eller framtida dricksvattenförsörjning och täkten kan medföra en försämrad vattenförsörjning eller om naturgrusförekomsten utgör en värdefull natur- eller kulturmiljö.

Den förra regeringen beslutade i februari 2013 om en mineralstrategi som innebär att Sveriges mineraltillgångar ska nyttjas på ett långsiktigt hållbart sätt, med beaktande av ekologiska, sociala och kulturella värden och dimensioner så att natur- och kulturmiljöer bevaras och utvecklas (N2013.972/FIN, s. 4).

I mineralstrategin har det bl.a. identifierats behov av ett anpassat underlag för att arbeta aktivt med regional materialförsörjningsplanering. Underlaget ska i första hand användas av länsstyrelserna som har i uppgift att tillhandahålla planeringsunderlag som kommunerna kan nyttja.

Kommunerna har ansvaret för planläggningen av vilken mark som ska anvisas för täkter av bergmaterialprodukter som används vid byggande av såväl infrastruktur som bostäder. För att välgrundade beslut ska kunna fattas om var berg- och grustäkter ska lokaliseras behövs ett bra beslutsunderlag och beslutsstödsystem. Underlaget för den regionala materialförsörjningsplaneringen ska vara ett stöd i kommunernas översikts- och detaljplanearbete.

En målbild för regeringens mineralstrategi är att resurseffektivitet vid utvinning, bearbetning och återvinning av bergmaterial ska öka. En god planering för materialförsörjning bör även beakta aspekter som bidrar till en minskning av transporter av tunga energikrävande massor och underlätta för återvinning av bergmaterial. Detta ligger även väl i linje med målsättningarna inom miljökvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet som innefattar ett mål om minskad användning av naturgrus.

Inom ramen för mineralstrategin gav den förra regeringen i september 2013 Sveriges geologiska undersökning (SGU) i uppdrag att vidareutveckla och slutföra den metodikutveckling som myndigheten har påbörjat i fråga om regional materialförsörjningsplanering (N2013/4066/FIN). I uppdraget ingår även att ta fram en plan för hur myndigheten ska stödja länsstyrelserna i användandet av metodiken samt tillhandahålla en aktuell karttjänst med relevant information.

SGU presenterade i januari 2015 en delredovisning av uppdraget som omfattar en vägledning i arbetet med att ta fram en materialförsörjningsplan (SGU-rapport 2015:05). I SGU-rapporten (s. 5) framhålls att genom att planera

för en hållbar materialförsörjning kan de kvarvarande naturgrusavlagringarna sparas för den framtida dricksvattenförsörjningen. En materialförsörjningsplan är således ett viktigt strategiskt styrmedel för att se till att samhällets försörjning av ballastmaterial kan tillgodoses på ett hållbart och resurseffektivt sätt. Regeringsuppdraget ska slutredovisas den 1 mars 2017.

Utskottets ställningstagande

Med det ovan anförda föreslår utskottet att motion 2014/15: MJ2548 (M) yrkande 1 lämnas utan vidare åtgärd, i den mån motionen inte kan anses tillgodosedd.

Snus

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att snus bör klassificeras som tobaksvara och om att det svenska snuset är en noga kontrollerad produkt som omfattas av livsmedelslagstiftningen.

Motionerna

I motion 2014/15:654 av Johan Pehrson och Barbro Westerholm (båda FP) yrkande 5 föreslås att klassificeringen av snus ändras från livsmedel till tobaksvara.

Omkring 800 000 personer snusar i Sverige. Snus innehåller nitrosaminer som är cancerframkallande, men än så länge är det oklart om snus ökar risken för cancer eller inte. Det finns forskning som talar för att användning av snus skulle öka risken för ovanliga cancertyper som bukspottkörtelcancer. Nikotin, den aktiva ingrediensen i tobak, är ett av de mest tillvänjande ämnen vi känner. Det är därför angeläget att snus inte klassificeras som livsmedel utan som tobaksvara.

I motion 2014/15:1149 av Kenneth G Forslund (S) yrkande 1 framhålls att det svenska snuset är en unik, noga kontrollerad och reglerad produkt som omfattas av livsmedelslagstiftningen.

I motionen framhålls att livsmedelsklassningen av snus gör att processen och slutprodukten är kontrollerade vad gäller t.ex. produktstabilitet, bakteriehalt, förpackningar och tjänlighet över tid. Det sistnämnda gör att snus måste ha en bäst-före-märkning, vilket är ett viktigt konsumentskydd.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

I juli 2014 tillsattes en särskild utredare (dir. 2014:108 s. 10) som bl.a. ska analysera för- och nackdelar med den nuvarande regleringen av snus och

tuggtobak och vid behov lämna förslag, inklusive författningsförslag, i syfte att uppnå en ändamålsenlig nationell reglering av snus och tuggtobak som tar hänsyn till såväl en regelförenkling som konsumentperspektivet. Uppdraget ska redovisas senast den 1 september 2015.

Av utredningsdirektiv 2014:108 (s. 5 och 6) framgår att snus och tuggtobak är tobaksprodukter och därför omfattas av tobakslagen. Nationellt har vi även valt att i livsmedelslagen jämställa snus och tuggtobak med livsmedel, trots att tobak och tobaksprodukter uttryckligen exkluderas från definitionen av livsmedel enligt EU-lagstiftningen.

Flera myndigheter är berörda av regleringen av snus och tuggtobak. Folkhälsomyndigheten är behörig myndighet enligt tobakslagen. Med stöd av bemyndiganden i livsmedelslagen har Livsmedelsverket meddelat föreskrifter om snus och tuggtobak, och kommunerna utövar kontroll av anläggningarna.

Vidare på s. 10 står det att med anledning av genomförandet av det reviderade tobaksproduktdirektivet bör den nationella regleringen av snus och tuggtobak ses över i syfte att åstadkomma en ändamålsenlig nationell reglering som även överensstämmer med den EU-rättsliga regleringen av tobaksprodukter.

Utskottets ställningstagande

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna 2014/15:654 (FP) yrkande 5 och 2014/15:1149 (S) yrkande 1.

Kosttillskott som innehåller steroider

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att Livsmedelsverket bör åtgärda handeln med kosttillskott som innehåller steroider.

Motionen

Enligt motion 2014/15:870 av Roland Utbult (KD) bör Livsmedelsverket åtgärda handeln med produkter som innehåller steroider.

Allt fler unga tränar på gym och äter kosttillskott med tveksamt innehåll. I nästan alla produkter som innehåller näringstillskott finns det någon typ av steroider. Marknadsföringen är massiv och kontrollerna svaga.

Det finns anledning att oroas över unga personers hälsa och de stora kommersiella intressen som ligger bakom. Livsmedelsverket bör ta ett ordentligt grepp om frågan med tanke på de skadliga effekter som steroiderna har på människokroppen.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Enligt vad utskottet hämtat in från Näringsdepartementet och berörda myndigheter är kosttillskott avsedda att komplettera den dagliga kosten och klassificeras därför som livsmedel (LIVSFS 2003:9). Kosttillskott omfattar många olika produktkategorier, och området är komplext. Många produkter som är närliggande till kosttillskott befinner sig i en gråzon mellan läkemedel och livsmedel. Om en produkt klassas som ett läkemedel enligt läkemedelslagen (1992:859) är den definitionsmässigt inte ett livsmedel och kan därmed inte vara ett kosttillskott. Enligt livsmedelslagstiftningen är alla företag ansvariga för att de produkter de säljer och marknadsför är säkra och att märkningarna inte vilseleder konsumenterna.

För den offentliga livsmedelskontrollen, när det gäller kosttillskott, ansvarar de kommunala kontrollmyndigheterna med stöd av Livsmedelsverket. Konsumentverket ansvarar för tillsynen av marknadsföring och reklamen för livsmedel. Kontrollen av läkemedel görs av Läkemedelsverket.

När det gäller användning av syntetiska anabola steroider regleras de i lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel. Sådana substanser får bara säljas eller användas för medicinskt eller vetenskapligt syfte. Användning av dessa substanser betecknas som dopning, och den som bryter mot lagen kan dömas till fängelse för dopningsbrott. Folkhälsomyndigheten publicerar en vägledande lista över vilka substanser som faller in under dopningslagens definition. Upptäckter av dopningssubstanser i kontrollen av kosttillskott överlämnas till polisen.

Den förra regeringen gav i december 2010 Livsmedelsverket i uppdrag att se över den fördelning av kontrollansvar för livsmedelsanläggningar som fastlagts i 23 § livsmedelsförordningen. Enligt uppdraget skulle de särskilt studera viss verksamhet som till sin karaktär och komplexitet fordrar specialistkompetens som inte självklart kan förväntas finnas i samtliga kommuner. Livsmedelsverket har undersökt olika områden där frågan om kontrollmyndigheters kompetens har aktualiserats, bl.a. kontroll av kosttillskott.

I sitt uppdrag konstaterar Livsmedelsverket att kontrollen av kosttillskott ställer särskilda krav på myndigheters kompetensförsörjning som ibland kan vara svåra för kommunerna att leva upp till. I detta fall bedömer dock Livsmedelsverket att en ändring i ansvarsfördelningen av olika skäl inte är någon effektiv lösning av kompetensfrågan. Verksamhet med produktion eller import av kosttillskott kan i praktiken inte skiljas från produktion eller import av andra produkter. Om ett livsmedel ska anses vara ett kosttillskott eller inte beror dessutom ofta på märkning eller annan information, vilket ger upphov till gränsdragningsproblem. Om kosttillskott kontrolleras av en annan myndighet än andra livsmedel, blir frågor om gränsdragning även avgörande för myndigheters kompetens, vilket är ineffektivt och otydligt. Livsmedelsverkets slutsats var därför att en ändrad ansvarsfördelning, där kontroll av dessa produkter skulle flyttas från kommunerna, inte framstod som

ändamålsenlig. Vid behov kan även Livsmedelsverket i enskilda fall och i samråd med den berörda kommunen ta över kontrollen över en anläggning.

I dag finns en samverkansgrupp om gränslandsprodukter där man bl.a. diskuterar frågor om växtbaserade kosttillskott. I samverkansgruppen som leds av Livsmedelsverket ingår representanter från Tullverket, Giftinformationscentralen, Läkemedelsverket, Dopingjouren och Nationellt Forensiskt Centrum (NFC). Vidare finns en samverkansgrupp som diskuterar dopningssubstanser i kosttillskott och som leds av Folkhälsomyndigheten med representanter från Livsmedelsverket, Dopingjouren, Tullen, Riksidrottsförbundet, NFC samt universitet. Arbetet inom grupperna bidrar till ökad medvetenhet om problem kopplade till kosttillskott inom de berörda myndigheterna, vilket bl.a. lett till att några produkter på marknaden kunnat stoppas.

Livsmedelsverket har i samarbete med kommuninspektörer tagit fram den första kontrollhandboken för kosttillskott som publicerades i januari 2015. Den klarlägger kraven för tillverkning, hantering och försäljning av kosttillskott. En del kosttillskott, särskilt medel för prestationshöjning eller viktminskning, har visat sig innehålla ämnen som kan vara skadliga. Handboken redovisar vilka olika risker som finns i olika kategorier av kosttillskott. Den tar också upp förslag på hur produkter ska behandlas när de inte lever upp till lagstiftningen, t.ex. innehåller för höga nivåer av vitaminer eller otillåtna ämnen.

I augusti 2012 uppvaktade Riksidrottsförbundet (RF) dåvarande landsbygdsministern om kontrollen av kosttillskott. RF påpekar att bruket av kosttillskott lett till dopningsfall där det i de flesta fall handlat om att produkter medvetet kryddats med dopningsklassade substanser som steroider och centralstimulerande medel. Enligt RF visar myndigheters undersökningar tydligt de brister som finns i kosttillskottsmarknaden i dag. RF hävdar att det i grunden handlar om uppenbara svagheter i regleringen av marknaden liksom i samspelet mellan berörda myndigheter. RF föreslår därför bl.a. att inte bara kommunerna utan även Livsmedelsverket centralt ska kunna ta beslut om saluförbud mot hälsovådliga kosttillskott som är nationellt tillgängliga.

Regeringskansliet har i en intern process utrett de rättsliga förutsättningarna för och behovet av att införa en möjlighet för Livsmedelsverket att utfärda s.k. rikstäckande saluförbud. Man skulle även överväga hur befogenheter att meddela saluförbud lämpligen kunde avgränsas, och om ett saluförbud i fråga om vissa produkter kunde riktas mot ett okänt antal livsmedelsföretag som står under lokal, regional eller statlig kontroll. Frågan om att rikta saluförbud till många adressater under tillsyn av en annan kontrollmyndighet är komplex. Beredningen av frågan är inte avslutad i Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion 2014/15:870 (KD) nu lämnas utan vidare åtgärd.

Reservationer

1. Livsmedelskontroll, punkt 1 (S, MP)

av Matilda Ernkrans (S), Isak From (S), Maria Strömkvist (S), Jan-Olof Larsson (S), Stina Bergström (MP), Marianne Pettersson (S) och Johan Büser (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed avslår riksdagen motionerna

2014/15:1065 av Betty Malmberg (M),

2014/15:1225 av Sten Bergheden (M) yrkande 3,

2014/15:1547 av Johnny Skalin (SD) och

2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 11.

Ställningstagande

Vi konstaterar att det pågår ett arbete för att förbättra och utveckla den livsmedelskontroll som utförs. Vi uppmärksammar att Livsmedelsverket under 2011–2014 haft ett uppdrag att genomföra särskilda insatser för att förstärka samordningen mellan olika kontrollmyndigheter i syfte att skapa en bättre kontroll till nytta för företag och konsumenter. Flera aktiviteter har genomförts med fokus på verksamhetsstyrning, metodiskt arbetssätt, riskbaserad, ändamålsenlig och branschanpassad kontroll och dialog mellan inspektörer och företagare samt samarbete inom kontrollen. Vi instämmer i regeringens bedömning att uppdraget är väl utfört men att effekterna av denna satsning ännu inte helt har slagit igenom och att det är angeläget att fortsatt följa effekterna av denna satsning. Vi delar vidare regeringens och Riksrevisionens bedömning att uppföljningen av livsmedelskontrollen bör förbättras och fördjupas. En väl fungerande uppföljning är en viktig förutsättning för att ständigt kunna förbättra och utveckla den livsmedelskontroll som utförs. Det kan noteras att regeringen avser att förtydliga att Livsmedelsverkets roll, förutom att samordna och leda, är att även följa upp livsmedelskontrollen med syftet att bättre kunna identifiera och åtgärda brister.

Vi noterar även att regeringen har gett Livsmedelsverket i uppdrag att lämna en redogörelse för hur myndigheten utnyttjat sina föreskriftsbefogenheter när det gäller att leda och samordna livsmedelskontrollen i landet och att göra en bedömning av åtgärdernas effektivitet. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2015. Mot bakgrund av det anförda anser vi att det för närvarande inte finns anledning att

vidta ytterligare åtgärder och föreslår därmed att motion 2014/15:2974 yrkande 11 lämnas utan vidare åtgärd.

2. Avgifter, punkt 2 (M)

av Ulf Berg (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Gunilla Nordgren (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 7 och avslår motion 2014/15:1064 av Betty Malmberg (M).

Ställningstagande

Ansvar för livsmedelskontrollerna ligger främst på kommunal nivå. Vanligtvis betalar livsmedelsföretaget en fast avgift varje år för de kontroller kommunen ska göra. I dagsläget genomförs det sammantaget för få livsmedelskontroller runt om i landet. Det leder till att många livsmedelsföretag upplever att de inte får de kontroller som de betalar för, och det kan även vara ett problem för livsmedelssäkerheten gentemot konsumenten. Vi föreslår i stället en ny modell, där företagen betalar en mindre, fast administrativ avgift varje år, därefter faktureras företagen efter utförd kontroll. Fokus för kontrollerna bör dessutom vara en gemensam dialog mellan inspektör och företag, där målet är att gemensamt lösa eventuella problem innan företaget får ett föreläggande. Vi föreslår därför att Livsmedelsverket ges i uppdrag att arbeta fram en policy för livsmedelskontroll som grundar sig på dialog och en tydligare koppling mellan avgift och faktiskt utförd kontroll.

Detta bör ges regeringen till känna.

3. Ökad samverkan, punkt 3 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:3016 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser att ökad statlig styrning i livsmedelskontrollen är nödvändig. Det är därför positivt att regeringen i skrivelsen klargör att man avser att förtydliga Livsmedelverkets roll för att avhjälpa brister i kontrollverksamheten. Vi anser dock att det finns skäl att redan nu ge ett uppdrag till Livsmedelsverket för att stärka de kommunala kontrollmyndigheterna i fråga om bemanning och kompetens. Det finns redan i dag möjligheter för kommuner att samverka om livsmedelskontrollen, vilket i många fall kan vara en lämplig lösning för bättre utnyttjande av personalresurser. Riksrevisionens granskning visar dock att samverkan mellan kommunerna är begränsad och att något systematiskt arbete för att stödja en sådan utveckling inte bedrivs från ansvariga statliga myndigheter. Då kontrollen ska finansieras av de livsmedelsföretagare som kontrolleras finns även ytterligare skäl att öka samverkan så att de får den kontrolltid de betalat för. Vi föreslår därför att regeringen ger Livsmedelsverket och länsstyrelserna i uppdrag att verka för en ökad samverkan mellan kommunerna när det gäller livsmedelskontrollen.

Detta bör ges regeringen till känna.

4. Livsmedelsbedrägerier, punkt 4 (M)

av Ulf Berg (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Gunilla Nordgren (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 12.

Ställningstagande

Vår utgångspunkt är att det aldrig ska löna sig att fuska eller bryta mot lagen. Dessvärre kommer rapporter om att livsmedelsbedrägerierna breder ut sig och att kriminella grupperingar runt om i Europa tjänar pengar på att exempelvis sälja olivolja som innehåller smörjolja eller honung som innehåller sockerlösning. Det absolut viktigaste för att motverka livsmedelsbedrägeri är att alla länder inom EU gemensamt arbetar med denna fråga, eftersom mycket mat handlas inom EU:s inre marknad. Vi vill därför att denna fråga ska prioriteras högre på EU-nivå och att gemensamma insatser görs, inte minst för

att fördjupa samverkan mellan EU:s medlemsstater och dess berörda myndigheter när det gäller exempelvis informationsutbyte. Samarbetena mellan myndigheter, både i och utanför Sverige, bör förbättras och göras mer strategiska och systematiska för att upptäcka livsmedelsbedrägerier. Konsumenter ska känna sig trygga med maten de äter, och bedrägerier ska aldrig löna sig. Vi anser därför att Sverige bör vara en drivande röst för att EU i större utsträckning ska prioritera frågan om livsmedelsbedrägeri.

Detta bör ges regeringen till känna.

5. Standardiserade kontrollsymboler, punkt 5 (M)

av Ulf Berg (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Gunilla Nordgren (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 8.

Ställningstagande

I bl.a. Danmark och Finland har man ett system med standardiserade kontrollsymboler som gör det enkelt för kunden att se hur företaget har klarat sig i livsmedelskontrollen. Det bör övervägas om ett liknande system bör införas även i Sverige. Det gör det enkelt för kunden att välja säker mat, och de företag, butiker och restauranger som har en god livsmedelssäkerhet kan marknadsföra det gentemot kunderna. Vi föreslår därför att resultaten av en livsmedelskontroll bör redovisas med standardiserade kontrollsymboler.

Detta bör ges regeringen till känna.

6. Byte av livsmedelsinspektör, punkt 6 (M)

av Ulf Berg (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Gunilla Nordgren (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 9.

Ställningstagande

Om ett livsmedelsföretag och en livsmedelsinspektör inte kan enas om ett beslut går det att överklaga till kommunen. Om det inte går att hitta en lösning går ärendet vidare till högre instans, länsrätten. Det är ett krångligt och tidskrävande system. I flera fall fungerar livsmedelskontrollerna utmärkt, men om problem skulle uppstå måste det finnas andra vägar att gå framåt. Vi föreslår därför att livsmedelsföretag ska ges rätt att få byta livsmedelsinspektör. Dock vet vi att det i vissa kommuner bara finns en livsmedelsinspektör, och därför föreslås att kommuner och regionförbund samverkar för att kunna erbjuda möjligheten till byte av inspektör. Genom fördjupad samverkan ökar även möjligheten till specialisering för de olika inspektörerna, jämfört med i dag då en inspektör måste kunna allt.

Detta bör ges regeringen till känna.

7. Revision och uppföljning, punkt 7 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:3016 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Regeringen bedömer att det inte behövs ytterligare klargörande i lagstiftningen om revision av kontrollmyndigheterna. Vi delar inte den uppfattningen. I dag reviderar både Livsmedelsverket och länsstyrelserna kommunernas livsmedelskontroll. Samtidigt konstaterar Riksrevisionen att många länsstyrelser är tveksamma till om de har mandat att revidera kommunernas livsmedelskontroll. Riksrevisionen konstaterar även att det inte finns något tydligt mandat för revision i lagstiftningen och att den därmed kan anses ske på frivillig basis. Ansvar för uppföljning är inte heller tydligt definierat i lagstiftningen. Det innebär att Livsmedelsverket inte har stöd i livsmedelslagstiftningen för att lämna förslag på hur brister i kontrollverksamheten ska kunna åtgärdas. Vi anser att det finns starka skäl för att endast Livsmedelsverket ansvarar för utförandet av revisioner av kontrollmyndigheter. Vår bedömning är att länsstyrelserna i dag brister i den kompetens som krävs för detta utförande. För en mer samlad och tydligt ansvarsfördelad revision av kommunernas livsmedelskontroll bör därför denna funktion endast utföras av en myndighet. I likhet med Riksrevisionen

anser vi att det är rimligt att det även ingår i Livsmedelsverkets ledande och samordnande roll att göra en uppföljning som leder fram till förslag på förbättringar i kontrollverksamheten. På miljötillsynsområdet är detta tydligt formulerat. Där ska Naturvårdsverket årligen lämna en redovisning till regeringen av hur tillsynen kan utvecklas och förbättras. Denna redovisning ska omfatta de brister i tillsynen som verket identifierat och en beskrivning av hur de kan åtgärdas. Av ovannämnda skäl bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag på lagstiftning som tydliggör att Livsmedelsverket ansvarar för att utföra revision och uppföljning av kommunernas livsmedelskontroll.

Detta bör ges regeringen till känna.

8. Brott mot livsmedelslagen, punkt 8 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2780 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 2 och
avslår motion

2014/15:3016 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 3.

Ställningstagande

Omfattande köttbedrägerier upptäcktes 2013 då det bl.a. avslöjades att ett antal färdigrätter innehållit hästkött som inte deklarerats och att man fuskat med ursprunget och märkt köttet som svenskt. Konsumenter som i god tro litat på innehållet tvingades inse att de blivit förda bakom ljuset. Livsmedelsfusket bedöms av Livsmedelsverket vara omfattande runt om i världen. Det rör sig om komplicerade led av uppfödare, slakterier, charkföretag och grossister. Vi anser därför att det behövs ökade sanktionsmöjligheter mot dem som fuskar med livsmedel.

Detta bör ges regeringen till känna.

9. **Brott mot livsmedelslagen, punkt 8 (V)**

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3016 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 3 och avslår motion

2014/15:2780 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Två år har nu gått sedan den s.k. hästköttsskandalen briserade med full kraft i Europa. Inblandning av hästkött eller medveten felmärkning med hästkött är endast ett i raden av många avslöjanden om missförhållanden med livsmedel. Dessutom finns det mycket som tyder på att organiserade brottslingar i allt större omfattning ägnar sig åt fusk med livsmedel. Myndigheter och lagstiftare uppges alltid vara steget efter. Det finns stora ekonomiska vinster att göra, och straffen är låga. Vi anser att detta är en oroväckande utveckling. Konsumenterna ska kunna känna sig helt säkra på att den mat de konsumerar är säker. Dessutom bör konsumenterna kunna ställa krav på att maten är framtagen på ett etiskt acceptabelt sätt. Utifrån det perspektivet finns en hel del kvar att göra både för näringen och inom lagstiftningen.

Här i Sverige har såväl Livsmedelsverket som våra kommuner gjort anmälningar vid misstankar om brott mot livsmedelslagen. Men så gott som alla förundersökningar om brott mot livsmedelslagen läggs ned av polis och åklagare. Detta görs ofta med hänvisning till att straffsatserna är för låga.

Fram till 2006 var det belagt med fängelsestraff att bryta mot livsmedelslagen, men efter lagändringen 2006 finns endast bötesstraff som sanktion för brott mot livsmedelslagen. Livsmedelsverket har föreslagit skarpare sanktioner för dem som bryter mot livsmedelslagen. På så sätt skulle dessa brott få en högre prioritering hos polis och rättsväsen. Vi delar den bedömningen och anser att fängelsestraff vid grova överträdelser kan vara motiverade. Vi föreslår att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på skärpt straff för brott mot livsmedelslagen.

Detta bör ges regeringen till känna.

10. Ursprungsmärkning av matvaror, punkt 10 (C, KD)

av Lena Ek (C) och Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2573 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 5 och avslår motionerna

2014/15:334 av Lennart Axelsson (S),

2014/15:482 av Catharina Bråkenhielm (S),

2014/15:546 av Helena Lindahl och Anders Ahlgren (C),

2014/15:2169 av Paula Holmqvist m.fl. (S) delyrkande 1,

2014/15:2382 av Saila Quicklund (M) yrkande 1 och

2014/15:2780 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Det bör vara en självklarhet att konsumenter ska ha kännedom om var maten är producerad för att kunna göra medvetna val. Det ska vara enkelt att kunna se från vilket ursprungsland osten eller köttet kommer, eftersom djurskyddsregler eller vilken miljöhänsyn som tas inom produktionen skiljer sig åt från land till land. Vi föreslår därför att all mat som har kött som huvudingrediens ska ursprungsmärkas. Det innebär att korv och skinka, precis som kycklingsallad och lasagne, ska vara ursprungsmärkt. Vidare föreslår vi att alla mejeriprodukter ska vara ursprungsmärkta för att öka kännedomen om mjölkens ursprung i osten eller varifrån yoghurten kommer. Konsumenter kan därmed fatta medvetna beslut baserade på om kon har gått på grönbeta eller inte transporterats alltför långt. Avslutningsvis vill vi uppmuntra svenska producenter att redan i dag ursprungsmärka sina produkter på frivillig väg. Den svenska primärproduktionen är av sådan klass att det snarast borde ses som en kvalitetsstämpel och ett försäljningsargument att jobba med ursprungsmärkning.

Detta bör ges regeringen till känna.

11. Märkning av livsmedel, punkt 12 (M)

av Ulf Berg (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Gunilla Nordgren (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2978 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkandena 3 och 4 samt avslår motionerna

2014/15:398 av Katarina Brännström (M),

2014/15:1303 av Johnny Skalin (SD),

2014/15:1982 av Stefan Nilsson och Carl Schlyter (MP) och

2014/15:2080 av Markus Wiechel (SD).

Ställningstagande

Vi anser att det vore lämpligt med en översyn av datummärkningen för att säkerställa att den är tydlig och främjar en säker och hållbar matkonsumtion. Vi tror även att matsvinnet skulle minska om konsumenter upplystes om matens väg från jord till bord och fick förståelse för livsmedlets livscykel. Vi föreslår därför en översyn av reglerna för datummärkningen av livsmedel i syfte att minska matsvinnet.

I Sverige hanteras ägg som en kylvara. Detta gäller inte för stora delar av övriga EU, vilket innebär att svenska ägg håller längre än det bäst-före-datum som EU tillåter. För att svenska handlare inte ska behöva slänga fullt ätbara ägg varje månad vill vi driva frågan om ett undantag för Sverige från dagens EU-regler vad gäller datummärkning av ägg.

Detta bör ges regeringen till känna.

12. Ekologisk märkning av berikad växtbaserad mjölkdryck, punkt 13 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:335 av Sara Karlsson (S).

Ställningstagande

Av olika skäl, såväl etiska som miljö-, hälso- och allergirelaterade, har efterfrågan på alternativ till komjölk ökat samtidigt som efterfrågan på ekologiska livsmedel ökar. Den som önskar att förena dessa saker stöter dock på problem.

När EU under 2007 beslutade om ett enhetligt regelverk för ekologisk märkning infördes en regel som säger att en ekologisk produkt enbart får berikas om det finns ett uttalat lagkrav om berikning som motiveras med folkhälsoskäl. Ett lagkrav infördes således om D-vitaminberikning av komjölk med reducerad fetthalt för att inte riskera att framför allt barn skulle få i sig för lite D-vitamin. Lagkravet, och därmed undantaget i den ekologiska märkningen, omfattar dock inte växtbaserade mjölkdrycker. Personer som av olika skäl dricker växtbaserad mjölk tvingas därmed välja mellan berikning och ekologiskt. Det är ett orimligt val som dessa konsumenter ställs inför, helt i onödan. Vi föreslår därför att relevanta regelverk bör ses över i syfte att ge komjölk och växtbaserad mjölkdryck likvärdiga villkor i fråga om berikning och ekologisk märkning.

Detta bör ges regeringen till känna.

13. Märkning av kött som slaktats utan bedövning m.m., punkt 15 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:1026 av Richard Jomshof och Roger Hedlund (SD) yrkandena 2 och 3 samt

2014/15:2491 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (SD) yrkande 2 och avslår motion

2014/15:1286 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Många svenskar äter i dag kött från djur som halal- eller koscherslaktats utan att veta om det, dvs. kött från djur som plågats ihjäl. Enligt Åke Rutegård, tidigare vd för KCF (Kött- och Charkföretagen), är det nämligen vanligt förekommande att sådant kött säljs som vanligt kött i Sverige. Enligt en undersökning gjord av Svenska Dagbladet kunde ingen av landets största charkgrossister (Ica, Coop, Axfood m.fl.) redovisa kontrollrapporter eller

avtalstexter som garanterar att kött från djur som plågats ihjäl inte når de svenska konsumenterna.

Slaktmetoderna innebär kortfattat att djuren slaktas och avblodas helt utan bedövning, vilket innebär ett utdraget dödsförlopp med onödigt lidande, smärta och ångest. Enligt en fransk kartläggning kan det ta upp till elva minuter innan de panikslagna korna dör av blodförlust.

Eftersom det verkar finnas en marknad för dessa produkter, och därmed också ekonomiska incitament, börjar allt fler köttproducenter övergå till dessa slaktmetoder. Andelen kött som slaktats med dessa båda slaktmetoder är växande. I vissa producentländer slaktas t.ex. allt får- och lammkött med tillvägagångssättet. I en rapport från EU-kommissionen framkommer det att upptill 75 procent av nötkreaturen inom vissa EU-länder slaktas utan bedövning. Bara i England slaktas, enligt siffror från Meat Hygiene Service 2004, så många som 114 miljoner djur genom halal-slakt, och 2,1 miljoner djur genom koscherslakt – årligen. Det är oroväckande siffror.

Det är svårt att exakt säga hur man bäst angriper detta växande problem, men vi tror att problematiken behöver angripas ur flera vinklar. Vi föreslår därför att kött från djur som slaktats utan bedövning och som säljs i Sverige ska märkas med en tydlig varningstext. Detta ger konsumenterna en möjlighet att välja bort dessa produkter. Vidare föreslår vi att Sverige i EU ska driva frågan om att kött från djur som slaktats utan bedövning ska märkas med en tydlig varningstext inom EU.

I dag kan vem som helst importera kött som framställts på ett sätt som strider mot svensk lag. Man kan importera produkter som tagits fram på ett sätt som skadat djur, och bara för att denna produktion inte skett inom landets gränser är det fritt fram för oss att göda dem som ligger bakom industrin. Det kan inte, och bör inte, vara rimligt att detta får fortsätta. Djur som har plågats ihjäl i ett annat land ska inte få säljas i Sverige. För att ta ett exempel så avnjuter många svenskar i dag en delikatess vid namn foie gras (gåslever).

Produktionen av foie gras sker genom att gäss tvångsmatas tre gånger per dag. Under matningen tvingas djuren att under ett fåtal sekunder äta upp till ett halvt kilo föda bestående av majs, fett och salt. Runt 80 procent av djuren som hålls för denna produktion tvingas leva i små burar där de inte kan röra sig, stå upp eller ens sträcka på sina vingar. När fåglarna är färdiga för slakt har deras lever svällt upp till tio gånger sin normala storlek.

Till dess att försäljningen eller användandet av gåslever inte längre förekommer i Sverige bör regeringen verka för en tydlig märkning av mat som producerats genom tvångsmatning av djur.

Detta bör ges regeringen till känna.

14. Hantering av viltprodukter, punkt 17 (M)

av Ulf Berg (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Gunilla Nordgren (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkandena 6 och 9 samt avslår motionerna

2014/15:1073 av Magnus Oscarsson (KD),

2014/15:1248 av Sten Bergheden (M) yrkandena 2–4 och

2014/15:2078 av Agneta Gille och Helén Pettersson i Umeå (S).

Ställningstagande

I Sverige har vildsvinsstammen vuxit explosionsartad de senaste 20 åren, vilket orsakar problem för många lantbrukare som får sina jordbruksgrödor förstörda när vildsvinen bökar efter mat. I Sverige beräknas vi ha ca 200 000–300 000 vildsvin, dock är det en siffra som är mycket osäker. Förmodligen kommer stammen att fortsätta öka och sprida sig, och vi är bara i början av vildsvinens utbredning. Vildsvinens höga förökningstakt medför att en lokal population kan fördubblas årligen under gynnsamma förhållanden. Tack vare vildsvinens förökningstakt finns det stora möjligheter att öka avskjutningen av djuren och få ut mer kött på marknaden, men då måste det löna sig att fälla vildsvinet och sedan sälja köttet.

Om köttet är för egen konsumtion kan jägaren själv ta ett trikinprov och skicka in till ett godkänt laboratorium. Om köttet ska säljas vidare måste en vilthanteringsanläggning, dvs. slakteri för vilt som är godkänt av Livsmedelsverket, hantera köttet och köttet måste besiktigas av officiella veterinärer, anställda av Livsmedelsverket, detta för att säkerställa att vildsvinskött som kommer ut på marknaden är fritt från trikiner.

I grunden är en säker livsmedelshantering viktig; människor måste känna sig trygga med maten de äter. Problemet är att avsättningsmöjligheterna för vildsvinsköttet är begränsade med nuvarande väl rigida krav på att köttet måste gå via en vilthanteringsanläggning, eftersom många har långt till närmsta anläggning och eftersom priset som anläggningarna betalar kan upplevas som för lågt för att skapa incitament för jakt.

Vi föreslår därför att jägare ska få sälja mindre mängder vildsvinskött direkt till konsumenten, endast med krav att det är testat för trikiner på samma sätt som jägare i dag själva gör för egenkonsumtion och att de jägare som säljer

kött vidare kan presentera intyg på att köttet testats för trikiner. Trikinestet är enkelt att ta och kostar ca 200 kronor.

Eftersom jägare enligt vårt förslag endast ska få lov att sälja direkt till konsumenten kommer det att röra sig om småskalig försäljning, och berörda jägare kommer att kunna hållas direkt ansvariga för det kött de säljer. Det enkla provet, den låga kostnaden, småskaligheten och det direkta ansvaret talar för att jägare inte kommer att finna någon anledning att missköta sitt ansvar och inte trikinesta köttet innan försäljning. Vi menar dock att man kan överväga om jägaren måste genomgå en viltundersökningsutbildning med ett avsnitt om trikiner för att få sälja vildsvinskött för att säkerställa att berörda jägare har erforderlig kunskap för att säkerställa en fortsatt hög livsmedelssäkerhet.

Vi anser vidare att det är viktigt att vi har vilthanteringsanläggningar i hela landet för att på ett bra sätt kunna få ut mer vilt till konsumentledet. Vi föreslår därför att regeringen bör verka för fler vilthanteringsanläggningar.

Detta bör ges regeringen till känna.

15. Regelförenkling, punkt 18 (S, MP)

av Matilda Ernkrans (S), Isak From (S), Maria Strömkvist (S), Jan-Olof Larsson (S), Stina Bergström (MP), Marianne Pettersson (S) och Johan Büser (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed avslår riksdagen motionerna

2014/15:662 av Jan Ericson (M),

2014/15:665 av Jan Ericson (M) yrkande 2,

2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 12 och

2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

Vi konstaterar att av förordningen (2009:1426) med instruktion för Livsmedelsverket framgår att Livsmedelsverket bl.a. har som uppgift att i konsumenternas intresse arbeta för säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. Vidare ska myndigheten informera konsumenter, företag och andra intressenter i livsmedelskedjan om gällande regelverk, kostråd och andra viktiga förhållanden på livsmedelsområdet. Vi vill vidare uppmärksamma att regeringen har beslutat om en komplettering av instruktionen, som började gälla den 1 januari 2015, som innebär att myndigheten ska underlätta och skapa goda förutsättningar för företagande i

livsmedelssektorn. Med hänvisning till det anförda anser vi att det inte finns behov av något särskilt uppdrag till Livsmedelsverket och föreslår därmed att motion 2014/15:2974 yrkande 12 lämnas utan vidare åtgärd.

16. Kartläggning av livsmedelsföretagens myndighetskontakter, punkt 19 (S, MP)

av Matilda Ernkrans (S), Isak From (S), Maria Strömkvist (S), Jan-Olof Larsson (S), Stina Bergström (MP), Marianne Pettersson (S) och Johan Büser (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed avslår riksdagen motion 2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 13.

Ställningstagande

Regeringen har i budgetpropositionen för 2015 (utg.omr. 23) konstaterat att den strävar efter att det ska vara enkelt att starta, driva och äga företag i Sverige. Att förenkla för företagen är en viktig åtgärd för att skapa fler jobb, sysselsättning och välfärd. Förenklingen ska beaktas i allt arbete med förändring av lagar och regler, både vad avser nationella regelverk och i förhandlingar i EU. Genom samråd med berörda myndigheter och branscher kan regelverkens konsekvenser för företagen tydliggöras och uppmärksammas.

I likhet med regeringen och motionärerna anser vi att det ska vara enkelt att driva företag och att alla möjligheter att underlätta för livsmedelsföretagens verksamhet ska tas till vara. Konkurrenskraftsutredningen har redan ett uppdrag att belysa lagar och regler som bedöms vara hinder för att utveckla jordbruks- och trädgårdsföretag. Utredningen ska vidare presentera en strategi för att varaktigt stärka konkurrenskraften inom jordbruks- och trädgårdssektorn. Denna strategi blir ett underlag för regeringens arbete med att ta fram en långsiktig livsmedelsstrategi för Sverige. Regeringen har också beslutat om förändringar av Livsmedelsverkets instruktion som började gälla den 1 januari 2015 och som innebär att myndigheten ska underlätta och skapa goda förutsättningar för företagande i livsmedelssektorn. Dessa åtgärder behöver först utvärderas, och vi anser därför inte att det i nuläget finns ett behov av att göra en särskild kartläggning över livsmedelsföretagens myndighetskontakter. Därmed avstyrker vi motion 2014/15:2974 yrkande 13.

17. Mål för offentlig konsumtion av ekologiska livsmedel, punkt 21 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:255 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Ekologisk mat har många fördelar. I ekologiska livsmedel finns sällan eller aldrig rester av kemiska bekämpningsmedel och kemikalier – något som inte används inom det ekologiska jordbruket. Ett ekolantbruk bidrar till högre biologisk mångfald och ökar jordbrukets resiliens (motståndskraft), vilket är viktigt när klimatet förändras.

Ekologiskt lantbruk har också högre krav på djurskydd, exempelvis i fråga om utevistelse, fri rörlighet och ökad tillgång till grovfoder. I dag brukas ungefär 480 000 hektar, eller 15,7 procent, av den svenska jordbruksmarken enligt ekologiska principer. Sverige har inte lyckats uppnå målet om att minst 20 procent av landets jordbruk skulle vara ekologiskt certifierat 2010. Jämfört med andra jämförbara länder ligger Sverige långt efter vad det gäller den ekologiska produktionens omfattning. I strategidokumentet Samling ger eko! från Ekologiskt Forum (juni 2013) växer inte längre ekoodlingen i Sverige. Otydliga politiska signaler tillsammans med försämrade villkor för det ekologiskt odlade angavs som de främsta skälen.

De offentliga inköpen till storkök och till hotell och restauranger ökar och utgör ca 25 procent av den totala marknaden för ekologiska livsmedel i Sverige. Av de totala livsmedelsinköpen till den offentliga sektorn var drygt 20 procent ekologiska livsmedel under 2012, enligt Ekomatcentrum. Den offentliga sektorns konsumtion har stor betydelse för ökad hållbarhet och för utveckling av landsbygden. Vi föreslår därför att ett nationellt mål antas om att 50 procent av den offentliga livsmedelskonsumtionen till 2020 bör bestå av certifierade ekologiska produkter.

Detta bör ges regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2014/15:16 Riksrevisionens rapport om granskning av livsmedelskontrollen.

Följdmotionen

2014/15:3016 av Jens Holm m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ge Livsmedelsverket och länsstyrelserna i uppdrag att verka för en ökad samverkan mellan kommunerna när det gäller livsmedelskontrollen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på lagstiftning som tydliggör att Livsmedelsverket ansvarar för att utföra revision och uppföljning av kommunernas livsmedelskontroll.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på skärpt straff för brott mot livsmedelslagen.

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:255 av Jens Holm m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att anta ett nationellt mål om att 50 procent av den offentliga livsmedelskonsumtionen till 2020 bör bestå av certifierade ekologiska produkter.

2014/15:334 av Lennart Axelsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för ökade krav på ursprungsmärkning av mat.

2014/15:335 av Sara Karlsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att relevanta regelverk bör ses över i syfte att ge komjölk och växtbaserad mjölkdryck likvärdiga villkor i fråga om berikning och ekologisk märkning.

2014/15:398 av Katarina Brännström (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna för ett nytt system för datummärkning i syfte att minska matsvinnet.

2014/15:482 av Catharina Bråkenhielm (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för krav på ökad ursprungsmärkning av matvaror i EU.

2014/15:525 av Catharina Bråkenhielm (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa ursprungsmärkning av mat som serveras på restauranger och liknande.

2014/15:546 av Helena Lindahl och Anders Ahlgren (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk ursprungsmärkning för kött-, charkuteri- och mejeriprodukter samt sammansatta matprodukter.

2014/15:654 av Johan Pehrson och Barbro Westerholm (FP):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att klassificeringen av snus bör ändras från livsmedel till tobaksvara.

2014/15:662 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det behövs en översyn av lagstiftningen kring livsmedelshantering för att förenkla regelverket och ta bort onödiga hinder och förbud.

2014/15:665 av Jan Ericson (M):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regelverket för gårdsförsäljning av livsmedel bör förenklas.

2014/15:870 av Roland Utbult (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Livsmedelsverket bör åtgärda handeln med produkter som innehåller steroider.

2014/15:1026 av Richard Jomshof och Roger Hedlund (SD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kött från djur som slaktats utan bedövning och som säljs i Sverige ska märkas med en tydlig varningstext.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i EU ska driva frågan om att kött från djur som slaktats utan bedövning ska märkas med en tydlig varningstext inom EU.

2014/15:1064 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av avgifterna vid tillsyn på livsmedelsområdet.

2014/15:1065 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att skapa en mer likvärdig tillsyn på livsmedelsområdet.

2014/15:1073 av Magnus Oscarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förenkla reglerna för försäljning av vildsvinsprodukter.

2014/15:1149 av Kenneth G Forslund (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det svenska snuset är en unik, noga kontrollerad och reglerad produkt som omfattas av livsmedelslagstiftningen.

2014/15:1225 av Sten Bergheden (M):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att samordna och effektivisera tillsynen så att den blir både mer kostnadseffektiv och mer tidseffektiv samt att minska och förtydliga regelverken.

2014/15:1248 av Sten Bergheden (M):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att förenkla reglerna för hantering av vildsvinsprodukter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att se över systemet för avgifter vid trikinprover och ta bort avgiften vid trikinprover.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att öka marknadsföringen av vildsvinskött och annat viltkött och att offentliga matinrättningar bör om möjligt servera mer viltkött.

2014/15:1286 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att Sverige lyfter frågan om halal- och kosherlaktat kött i EU.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att det ska framgå på förpackningen om djuret har bedövats innan halal- och kosherlaktet.

2014/15:1302 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att på ett övergripande och seriöst plan, via oberoende och statligt finansierade forskare, utreda tillsatsers effekter – i kombination eller enskilt – i livsmedel samt utifrån resultatet skyndsamt föreslå riksdagen lämpliga åtgärder.

2014/15:1303 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att påtagligt stärka konsumentskyddet i fråga om märkningen av förpackningsdatum på livsmedel.

2014/15:1547 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om statlig livsmedelskontroll.

2014/15:1548 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en tvingande skyldighet att informera om innehållet i maten på restauranger.

2014/15:1982 av Stefan Nilsson och Carl Schlyter (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förpackningar med alkoholhaltiga drycker ska ha märkning med information om bl.a. energiinnehåll.

2014/15:2078 av Agneta Gille och Helén Pettersson i Umeå (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om jakt på och slakt av vildsvin.

2014/15:2080 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagstifta om märkning av salthalt i livsmedel där halten är hög.

2014/15:2169 av Paula Holmqvist m.fl. (S):

Del 1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en politik för mat och märkning av livsmedel samt för tillsynen av djurskyddet.

Förslaget behandlas i den del det avser en politik för mat och märkning av livsmedel.

2014/15:2382 av Saila Quicklund (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tydligare ursprungsmärkning av mat.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en tydlig strategi med regler kring innehållet i mat.

2014/15:2468 av Per Bill (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rökta matprodukter.

2014/15:2491 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (SD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en tydlig märkning av mat som producerats genom tvångsmatning av djur.

2014/15:2548 av Krister Hammarbergh (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att förbjuda uttag av naturgrus i de områden där det har betydelse för dricksvattenförsörjningen.

2014/15:2573 av Annie Lööf m.fl. (C):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ursprungsmärkning på livsmedel.

2014/15:2780 av Anders Forsberg m.fl. (SD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka sanktionsmöjligheterna mot dem som fuskar med livsmedel.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk ursprungsmärkning av animaliska produkter.

2014/15:2931 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta fram riktlinjer för en kvalitetsmärkning av svenska matprodukter med stort kulturhistoriskt värde.

2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med ett initiativ för ett ökat internationellt samarbete och engagemang för att minska överanvändningen av antibiotika inom sjukvården och livsmedelsproduktionen före juni 2015.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Statskontoret i uppdrag att se över alternativa modeller för livsmedelskontroll i syfte att stärka dialoginslagen och i högre grad undvika förelägganden.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Livsmedelsverkets uppdrag att i konsumenternas intresse arbeta för att säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshandlingen och bra matvanor bör utformas så att företagande inom livsmedelssektorn underlättas.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra en kartläggning över vilka myndighetskontakter livsmedelsföretag måste ha på regional och kommunal nivå i syfte att på sikt kunna minska företagets regelbörda.

2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra den svenska tillämpningen av EU:s livsmedelslagstiftning och se över de mer långtgående reglerna.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Livsmedelsverket i uppdrag att arbeta fram en policy för livsmedelskontroll som grundar sig på dialog och en tydligare koppling mellan avgift och faktiskt utförd kontroll.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att resultaten av en livsmedelskontroll bör redovisas med standardiserade kontrollsymboler.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att livsmedelsföretag ska kunna byta livsmedelsinspektör.

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör vara en drivande röst för att EU i större utsträckning ska prioritera frågan om livsmedelsbedrägeri.

2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för fler vilthanteringsanläggningar.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om försäljning av vildsvinskött.

2014/15:2978 av Ulf Berg m.fl. (M):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över datummärkningen av livsmedel i syfte att minska matsvinnet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att driva på för ett svenskt undantag från dagens EU-regler om datummärkning av ägg.